Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

ШЭНЭ ТАСС-һОНИН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...май 1921 оной ...бриин 21-нэй гарана | № 271 (13985) | 1972 оной ноябриин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ТҮҮХЭТЭ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

...ДӨӨ ЭЗЭН ...А ХЭРЭГТЭЙ

...хи табан жэлэй ... жэлэй даабари ...онь урид дүүргэхэ ...ала зорилго Улаан- ...ировэй нэрэмжэтэ ...хэрэгсэлнүүдэй заво- ...ектив урдаа табиһан ... зорилгоёо бэелүүл- ...заводоймнай хүдэл- ... дундаа мурысэн, ... шангаар хүдэлжэ

... даадаг хэбшэдэй ... хүдэлмэришэд жэ- ... даабари декабриин ...ргэжэ, түсэбһөө га- ... тонно продукци бү- ...ргаха гэһэн уялга ... Хэлэһэн үгэдөө хү- ...ула манай участогай ...шэд яһала эдэбхи- ... хүдэлнэ.

...станогуудай хүсөөр ...лэй амһартануудые ... бүтээхэ гээшэмнай ...лэн хэрэг бэшэ ааб ...ар хүдэлжэ, нүхэ- ...магтаалда хүртэхын ...ргэжэл шадабари, ...ье хэрэгтэй. Мэр- ...дабаритай болоһон ...шэд участогтамнай олон һааб даа. Амһартануудые хэблэн бүтээгшэд, Валентина Зарубина, Галина Радикальцева гэгшэд пресс-станогуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаһанайнгаа ашаар ехэ продукци гаргаһан лэ байдаг. Эдэнэр дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Галина Радикальцева амһартануудые хэблэн хэхэ мэргэжэлтэй. Һаяшаг электро-гагнууршанай мэргэжэл шудалһан юм. Тиигэжэ амһартануудые хэблэн хэжэ, тэрээндэ барюулнуудые гагнаха ажал тэгшэ һайнаар бүтээнэ. Хүдэлмэриин олон ондоо мэргэжэл шудалһан хүн бүхэн оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Манай участогай хүдэлмэришэд Галина Радикальцева Валентина Зарубина, Нина Улзытуева гэгшэд олон ондоо мэргэжэл шудалһан тула халаанайнгаа даабари 30—35 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, хододоо һайн шанартай продукци үгэнэ. Участогаймнай хүдэлмэришэд байгша оной арба һарын даабариһаа гадуур 35 тонно амһарта хэблэн бүтээжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Л. РУДЕНКО.

Вячеслав Корягин сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһээр Улаан-Үдын пристаньдэ ажаллажа эхилээ бэлэй. Мүнөө тэрэ теплоходой механигаар хүдэлнэ. Үбэлэй сагта суднануудые заһабарилха хүдэлмэриин халуун хаһа эхилдэг. Вячеслав суднануудай оньһон механизмуудые эрхим шанартайгаар заһабарилхые оролдоно.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэд Виктор Рыжаков, Алексей Мурочев гэгшэдтэй тэрэ «Дружба» гэжэ теплоходой двигателиие заһабарилха хүдэлмэриие болзорһоонь хоёр хоногоор урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. Мүнөө хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула оролдосотой һайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу механик В. Корягин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал харууһалагшад болон һаалишад ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Коммунист М. Д. Кушнаревой хүтэлбэрилдэг һү һаалиин гурбадахи фермын коллектив байгша оной 10 һарын дүнгүүдээр колхоз дотороо түрүүлжэ ябана. Тус фермын һаалишад Екатерина Филатова, Наталья Кушнарёва, Ирина Антипова гэгшэд түсэбэй ёһоор үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һааха аад, 2300—2305 килограмм хүрэтэр һү тушаагаад байна.

КПСС-эй гэшүүн Н. А. Болоневой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай фермэ мүн лэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ.

А. ХАНДАРХАЕВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

СОЁЛОЙХИДОЙ БЭЛЭГ

Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнэ һууринда («Эрдэм» совхоз) хүдөөгэй соёлой байшан һаяхан нээгдэбэ. Проектынгээ талаар ехэ һониншье, һайханшье барилгатай байшан СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдан, болзорһоо урид баригдаа.

***

Улаан-Үдын аймагай Хүйтэн һууринда 300 хүнэй багтахаар клуб нээгдээ.

Клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уран һайханай бүлгэм арадуудай хани нүхэсэл тухай наада бэлдэжэ байна.

***

Республикын Соёлой министерствын дэргэдэхи методическа кабинет «Нягта холбоон» гэһэн темээр юрэнхы сценари найруулаад, хүдөө нютагуудай клубуудта, соёлой байшангуудта эльгээһэн юм. Харин тэрэнэй үндэһөөр нютаг нютагта өөһэдын программа зохёогдожо, «Нягта холбоон» гэһэн темээр клубуудай хүдэлмэриие харуулһан фестиваль үнгэргэгдэхэ.

А. ДАНИЛОВ,
БурАССР-эй Соёлой министерствын инспектор.

[М]УРЫСӨӨНЭЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛЭЭ

...эй 50 жэлэй ойн ... энэ жэлэй түсэбые ...онь үлүүлэн дүүр- ...илго урдаа табиһан ... авто-заһабарилгын ... коллективэй дунда ... мурысөөн үргэнеөр ...ой. Заводой пар- ...офсоюзай организа- ...мурысөөнэй үүргэ, ...шэлүүлхын тула ...им зохёоһон, тэрэн- ... хүдэлмэришэдые ...һан байна.

...дэлэлэй социалис ...эй шэнэ дүримэй ...ёр түрүү һуури тог- ... Нэгэдэхи һуури ... цехэй коллективтэ ...ын Улаан туг 250 ... мүнгэн шантай- ...улагдаха юм. Хоёр- ...рида гараһан кол- ...мжуулгын Улаан ... хүртэхэ байна. Мү- ... дүн һара бүхэндэ ... болоо.

...гаргахада түсэбэй дүүргэлтэ, коллективэй ниитын ажабайдалда хэр хабаадалсадаг, ажалай журам хэр сахидаг байһаниинь харагдана абтана. Журам эбдэһэн гү, али гэнэ усал һэргылхэ эрилтэ сахяагүй коллектив түрүү һуури эзэлхэ эрхэһээ хаһагдаха юм.

Энээнһээ урид заводой бригаданууд хоорондоо мүрысэдэггүй байгаа. Мүнөө эндэ бригаданuудай социалис мүрысөөнэй дүрим мүн лэ зохёогдоо. Бригаданууд өөһэдын уялга абанхай, тэдэнээ дүүргэхын түлөө мүрысэнэ.

Социалис мүрысөөнэй дүрим зохёоходо, продукциин шанар тухай ехэ анхарал хандуулагдаа. Автомобиль, двигательнүүдые һайн шанартайгаар заһабарилдаг, чокер, трайлернуудые һайнаар хэдэт болохын тула урмашуулгын хэмжээнүүд хараалагдаба. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, коллективэй ямар шанартай продукци бүтээһэниинь аргагүй хараада абтадаг болоо.

Мүн һайн шанартайгаар ажалаа бүтээдэг үйлэдбэриин түрүүшүүлые урмашуулха зорилтоор хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэжэ тогтоогдобо. «Шанарай талаар эрхимлэгшэ», «Алтан гартай мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдохо болоо. «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Эрхим слесарь», «Эрхим токарь» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдохо юм. Хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд тусхай дипломоор, дурасхаалай шангуудаар шагнагдаха байна.

— Иимэ нэрэ зэргэ томо предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ олгогдодог байгаа. Бидэнэр ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые моральнаар, материальнаар урмашуулхын тула хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо гэжэ шиидээбди, —гэжэ завкомой түрүүлэгшэ Иннокентий Ильич Куклин хөөрэнэ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй аллей 1973 ондо эмхидхэхэ гэжэ хараалагдаа. Заводто 20 гаран жэл соо ажаллажа ябаһан түрүүшүүлэй фото-зураг, нэрэ обог хуряангы намтартайгаар эндэ бэшэгдэхэ. Заводой ветерануудта Хүндэлэлэй диплом, баяр хүргэһэн үгэнүүдтэй дурасхаалай бэшэг, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаха юм.

ССР Союзай һайндэртэ ажалай бэлэг бариха гэһэн социалис мүрысөөн заводой хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. 400 гаран хүдэлмэришэд өөһэдын уялга абанхай. Заводой коллектив продукци худалдаха энэ жэлэй түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 45 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэжэ хараалаа. Түсэбһөө гадуур 10 автомобиль, 40 двигатель заһабарилха, 10 мянган түхэригэй олзо доход оруулха уялга абтаа.

Заводой коллектив абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна. Энээниие ажалайнь арба һарын үрэ дүн элирүүлнэ. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэв. Даабариһаа гадуур 14 мянган түхэригэй продукци худалдагдаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ даабари һайнаар дүүргэгдэнэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, ажалай бүтээсэ 19 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Шэнэ, түрүү техникэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар 142 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаа.

Авто-заһабарилгын, механо-хабсаралгын цехүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулна.

С. АЮШЕЕВА.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

РАЗДАНАЙ КОМБИНАТ БАРИГДАНА

... мүнөө баригдажа ...азданай горнохими- ...бинат гурбан ехэ үй- ... предприятинуудые ... юм. Эндэ цемен- ...ескэ ба глиноземно ...нүүд хүдэлхэ.

...ай оньһон түхеэ- ...хабсаргаха хэрэгтэ ...охон предприяти- ...дана.

...дэрээ глиноземно, химическэ предприятинууд баригдажа байна. Харин цементын завод ашаглалгада үгтэнхэй. Тэрэнэй бүтээн гаргаһан продукци Армени, Грузи болон Азербайджанай барилгануудта эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилга дээрэ шэнэ түхеэрэлгэ асарагдаад, буулгагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

РСФСР

КОЛХОЗОЙ МУЗЕЙ

ВЛАДИМИР. (ТАСС). Соёлой энэ гуламтые нээхын тула эдэбхитэд — багшанар, һурагшад, ажахын хүтэлбэрилэгшэд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тэдэнэй оролдолгын ашаар Владимирска областиин «Победа» колхоздо музей нээгдэбэ.

Парахино тосхоной түүхэдэ зорюулагдаһан энэ музей колхозой «Радуга» гэжэ соёлой хоёр дабхар байшан соохи эгээл уужам, һаруул таһалгыень эзэлнэ. Эндэхи витринэ болон стендүүдтэнь гурбан зуугаад элдэб янзын экспонадуud табигданхай. Эндэхи урдын шэлэй заводуудай бүтээлнүүд, гараар нэхэгдэһэн зүйлнүүд, гэрэй элдэб хэрэгсэлнүүд бии. Революциин урда тээхи үеын таряашанай хүшэр хүндэ ажалай гэршэ модон анзаһан, таряа сохидог гэнжэ, лен үлтилдэг түхеэрэлгэ, уур, нюдүүр гэхэ мэтэ хуушанай зүйлнүүд табяатай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда «Победа» колхозой гэшүүдэй хабаадалга тухай олон материал суглуулагданхай. Дайнда ябаһан хүнүүд тэрэ үеынгөө фото-зурагуудые, орден ба медальнуудаа музейдэ бэлэглэһэн байна.

Парахино тосхонһоо гурбан зуу гаран хүн фронтдо мордоһон, тэдэнэй зуугаадынь лэ бусажа ерэһэн байха юм. Дайнда наһа бараһан хүнүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан «Хэншье мартагдаагүй, юуншье мартагдаагүй» гэһэн стенд эндэ бии.

Колхозой мүнөөнэй ба ерээдүйн байдал тухай хөөрэһэн материалнууд музейдэ гол һуури эзэлнэ.

УКРАИНА.

ГЭРНҮҮДЭЙ ШЭМЭГЛЭЛ

ЖИТОМИР. (ТАСС). Полесиин үнгэтэ шулуугаар гэрэй ханые гоёон шэмэглэхэ нимгэн плиткэнүүдые бүтээдэг хоёр цех «Житомирнерудпром» трестын предприятинүүдаар ашаглалгада оруулагдаа. Эдэнь жэл бүри Москва, Киев, Харьков, Донецк болон бусад городуудай барилгануудта 25 мянга шахуу дүрбэлжэн метр үнгэлэгдэмэл зүйлнүүдые эльгээхэ юм. Полесиин шулуушад түрүүшынхеэ бүтээһэн зүйлнүүдээ Камска автозаводой, Сочи городтохи гостиницын барилгада эльгээбэ.

Шэнэ цехүүдтэ тоһхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүдэй туһаламжаар Житомирой гранидшад хоёр сантиметр зузаан плиткэнүүдые гаргана (урдань 4 сантиметр зузаантай байһан юм). Энэнь гранит блогуудһаа плиткэнүүдэй гарасые олошоруулхаһаа гадна, мүн тэдэниие зөөхэ, ханада няахада таарамжатай зохид болгоно.

Үнгэтэ шулуутаар плиткэнүүдые бүтээдэг үшөө гурбан, оньһожоруулагдамал цех тус трестын предприятинуудта бии болгогдожо байна. Эндэ хэрэглэгдэхэ улаан ба боро гранит Житомирэй областьдо бии юм.

БЕЛОРУССИ

АВТОМАДУУД ОГТОРГОЙ ӨӨДЭ ШОРОЙЛДОНО

МИНСК. (ТАСС). Советскэ Союздахи эгээл түрүүшын гидрометео-албанай оньһожоруулагдамал системэ Белоруссида эмхидхэгдэжэ, уларил тухай шэнэ, тодорхой мэдээнүүдые абаха арга олгоно. Тэрэнь бусад союзна республикануудта иимэрхүү метеостанцинуудые, обсерваторинуудые нээжэ жэшээ болоно.

Республикын метеорологическа станцинууд шэнжэлһэн мэдээнүүдээ түрүүшээр машинаар тодорхойлдог болоһон юм. Удаа тээнь энэ системэдэ оньһожоруулагдамал табяад метеостанци, радиолокационно түхеэрэлгэнүүд ба «Минск-32» тухэлэй электронно-тоололгын хоёр машина ниилүүлэгдэһэн байна.

Мүнөө Белоруссида мүндэр, бороо саһанай орохые 12, 24, 36 час урид мэдэдэг болонхой.

Эдэ оньһожоруулагдамал метеостанцинууд бүхы Белоруссиин огторгойе шагнажа, хаража байдаг локаторнуудтай. Урдань синоптигууд уларил тухай иимэ олон мэдээнүүдые абадаг байгаагүй юм.

КИРГИЗИ

ЗАГАҺАДАЙ «ЯСЛИ»

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Сазан, гэрэлтэ карп загаһадай түрьһые томо болоторнь харууһалха шэнэ арга Киргизэй ССР-эй интиологууд дурадхаба. Энэ арга Чуйска таладахи тогтоогдомол «далайнуудта» Нижне-Аларчинска, Сокулукска нуур, сөөрэмүүдтэ ерэхэ хабар үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм.

Үнэтэ үүлтэрэй загаһанай түрьһэд, мүн һаяхан гараад байһан бишыхан жараахайнууд усал, гальян, окунь гэхэ мэтэ томо загаһадай «хүнэһэн» болошодог байна.

Инкубаторта үдхэгдэһэн жэжэхэн загаһадые тусхай мэшээгүүд соо хэжэ, һаланүүдтэ уяжа байлгахаар шиидхэгдээ. Намартаа, загаһадай томохон болоходо, тэдэниие уһанда табиха юм.

Ерэхэ жэлдэ иимэ аргаар карп, сазан, форель сиг гэхэ мэтэ загаһадай хоёр миллион түрьһэ томо болгожо табихаар гэжэ «Востередазрыбводой» мэргэжэлтэд хараална. Энэнь хадын нуур, сөөрэмүүдэй загаһа нилээд олошоруулха байха.

АЖАЛАЙ ГАЙХАМШАГ ИЛАЛТА

НУРЕГЭЙ ГЭС-эй ТҮРҮҮШЫН АГРЕГАТ АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАБА

НУРЕК. (ТАСС). Нурегэй ГЭС-эй барилгашад ажалай гайхамшаг амжалтын туйлагдаһые ноябриин 15-да тэмдэглээ. Дунда Азидахи эгээн ехэ энэ гидроэлектростанциин түрүүшын агрегат СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ болзорһоо урид промышленна ток үгөө.

Эндэхи солото барилгашад — ойн баярай социалис мүрысөөндэ илагшад—11 час 20 минутын үеэр ашаглалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдые залуурай пультда ерэхыень уриба. Рубильник буулгагдаад, Нурегэй ГЭС коммунизмын аша туһада хүдэлжэ эхилээ!

Гидро-барилгашадай баярай митинг болобо. Ажалай гайхамшаг илалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, Нурегэй гидроэлектростанциин барилгашадые, хабсаргагшадые, ашаглагшадые, барилгада хабаадагшад бүгэдые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев амаршалаа гэһэн мэдээсэл угаа ехэ баяртайгаар угтагдаа.

БҮХЭСОЮЗНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ МОСКВАДА НЭЭГДЭЭ

«СССР-эй 50 жэлэй ой — ленинскэ национальна политикын түгэс илалта» гэһэн научна конференци олон үндэһэ яһатантай совет арадай агууехэ һайндэртэ — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй баярай ойдо зорюулагдана. Энэ конференциие СССР-эй Наукануудай академи, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт. Ниитын эрдэмэй академи, партийна дээдэ һургуули союзна республикануудай наукануудай академинүүдтэй хамта үнгэргэжэ байна.

Эндэ суглараагшад — Москвагай, Ленинградай, бүхы союзна республикануудай научна түбүүдэй эрдэмтэд үнинэй коммунистнуудые — Соведүүдэй бүхэсоюзна нэгэдэхи съездын делегадууд А. И. Микоян, В. М. Верховых, Ф. Д. Кретов, П. Г. Пашковский, Я. Д. Чанышев гэгшэдые халуунаар амаршалба.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор П. Н. Федосеев эхилэлгын үгэ хэлээ.

«СССР-ые эмхидхэн байгуулга, тэрэнэй уласхоорондын удха шанар» гэһэн элидхэл СССР-эй Наукануудай академиин Бүгэдэ ниитын түүхын институдай директор, академик Е. М. Жуков хэбэ. СССР-эй Наукануудай академиин гүрэнэй ба хуули ёһоной институдай директор, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент В. М. Чхиквадзе «Совет олон үндэһэ яһатантай гүрэн» гэһэн элидхэл хээ, «Совет арадай — хүнүүдэй түүхэтэ шэнэ хани нэгэдэлэй социалис соёл» гэһэн асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академиин ректор, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент Н. Т. Иовчук элидхэбэ. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуулиин ректор, философиин эрдэмэй доктор Е. М. Чехарин «Совет олон үндэһэ яһатантай гүрэнэй демократизм» гэһэн элидхэл хээ.

Конференциин хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

БОЛГАР ХАНИНАР ТБИЛИСИДЭ

Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков түрүүтэй Болгариин Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци ноябриин 15-да Тбилисидэ ерэһэн байна.

(ТАСС).

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

Москвада зарлагдаһан, ажалша залуушуулай бүхэдэлхэйн уулзалгада хабаадагшад ноябриин 15-да В. И. Ленинэй мавзолейдэ ерэжэ, веногуудые табиба.

Дэлхэйн залуушуулай түлөөлэгшэд Кремлиин ханын хажууда хүдөөлүүлэгдэһэн Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ мүн лэ венок табяа.

(ТАСС).

«ТҮРЭЛ ОРОН СООГУУР» ГЭҺЭН ВЫСТАВКЭ

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, «Түрэл орон соогуур» гэжэ нэрлэгдэһэн, Россин Федерациин уран зураашадай зурагуудай выставкэ москвагайхидые, ниислэл хотын айлшадые ехээр һонирхуулна. Ленинизмын сургаал һургаалай илалта тухай, Совет арадуудай хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай хөөрэһэн мянга табан зуу шахуу зохёол выставкын түбэй зал соо дэлгэгдээ. Совет Россин урашуулай зурагуудтайнь 50 мянга гаран зон танилсаад байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор энэ выставкые ноябриин 14-дэ харaa. РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Г. М. Коржев выставкэ харагшадта тайлбарилан хөөрэжэ үгэбэ.

(ТАСС).

Агуу илалтануудай түүхэ

ВЕНЭ. ТАСС). 50 жэлэй урда тээ Совет Социалис Республиканuудай байгуулагдаһан ушар — ленинскэ национальна политикын түгэс илалта болоно, — гэжэ Австриин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ Франц Мури ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тусхайлан тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай 50 жэлэй түүхэнь — агууехэ илалтануудай түүхэ. СССР энэ үе соо агууехэ социалис гүрэн, хүгжэлтэ түгэс индустриальна орон болоо. Энэ 50 жэлэй туршада СССР дотор эрдэм ухаанай талаар асари ехэ амжалтанууд туйлагдаа, тусхайлан хэлэбэл, Совет ороной эрхэтэн замбуулин худар анха түрүүн ниидэжэ гараа һэм шуу. Советскэ Союз үнгэрөөшэ 50 жэлэй турша соо эб найрамдалай, сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэгшэ арадуудай этигэл найдабаринь, түшэг тулгууринь хододоо болодог байгаа, — гэжэ Ф. Мури үргэлжэлүүлбэ.

Советскэ Союз мүнөөнэй уласхоорондын политикын шиидхэхы хүсэн болонхой. Энэнь социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор харилсан оршохо политика амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга олгоно. СССР-эй байгуулагдаһан ушар Австрида ямар удхатай байгааб гэжэ хэлэхэ зуураа, КПА-гай Түрүүлэгшэ иигэжэ онсолон тэмдэглээ: Национальна асуудалаар марксизм-ленинизмын гол ёһонуудые Австриин байдалда тааруулан хэрэглэлгэ оронойнгоо бэеэ даадаг байхын түлөө тэмсэлэй теори ба бодото хэрэг тодорхойлон хараалалгадань Австриин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ угаа шухала үүргэ дүүргээ. Коммунистнууд лэ энэ тэмсэлэй тугые хамагһаа түрүүн үргэһэн юм, энэ хэрэгтэ ами наһаяа зорюулдаг байгаа.

Хүндэ хүшэр сагта Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжые Австриин үнэн сэхэ хүнүүд хододоо баяр баясхалантайгаар һанажа ябаха. 1945 оной апрельдэ Венэ хотые совет сэрэгүүдэй сүлөөлһыень хэзээшье мартахагүйбди. Эдэнэй сүлөөлхы үүргэнь Совет гүрэнэй үг удхаһаа эшэ үндэһэтэй юм гэжэ Ф. Мури тусхайлан тэмдэглээ.

Мэргэжэлтэ ба сагай эрилтэ

НЭРЭДЭЭ ХҮРЭНЭ ГҮБДИ?

Манай газетын 1972 оной октябриин 3-най номерто Буряадай АССР-эй габьяата агроном, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин газар таряалангай болон агрохимиин таһагые даагша Б. Ч. Гомбоевой «Мэргэжэлтэ ба сагай эрилтэ» гэһэн статья толилогдоо һэн. Тэрээн тушаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна советскэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые бэшэжэ эхилээ. Мүнөө эндэ Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник В. С. Антиповай бэшэг гаргагдаба.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, манай уншагшад энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыетнай хүсэнэбди.

ЯМАРШЬЕ ажал хэхэдээ хүн гээшэ өөрынгөө ухаагаар, мэргэжэлэйнгээ онол оншые ойлгожо, улаан гараараа бүтээжэ һураад, дүй дүршэлтэй болоод байхадаал, амжалта туйладаг. Жэшээнь, хүдөө ажахын институт гү, али техникум дүүргээд, хармаандаа диплом хэхэдээл хүсэд мэргэжэлтэ болошооб гэжэ һанаха болоо һаа буруу. Хэдэн жэлдэ һуража олоһон теоретическэ эрдэмээ ажал дээрэ зүб дүүрэнээр хэрэглэн, тэрэнһээ ямар нэгэ бодото үрэ гаргажа, олондо аша туһатай юумэ хэжэ шадаад лэ байгаа һаа, ёһотой мэргэжэлтэ болооб гэжэ бэсэ тоолохо эрхэтэйбди.

Тиимэһээ мэргэжэлтэд дээдэ, дунда һургуули дүүргээд ажаллажашье байхадаа эсэшэ сусашагүйгөөр һураха, ойлгоһон мэдэһэнээ улам гүнзэгырүүлхэ, шэнжэлэлгэ, туршалгын хүдэлмэри хэхэ ёһотой. «Хүдэлжэ хэбтэһэн шулуун хүбхэндэ дарагдахагүй» гэжэ зон хэлсэдэг ха юм.

Эдэ бүгэдэ тухай Б. Ч. Гомбоев тон зүб бэшэнэ. Тэрэнэй хэлэһэнине гүй... дэмжэнэбди.

Хэнэйшье м...һээр ороной промышленностьда, хүдөө ажахыда хүдэлхэ мэргэжэлтэдые һургахын тула гүрэмнай айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргана, тон ехэ анхаралшье хандуулна. Теэд энээниие хэр харюулхаар хүдэлнэ гээшэбибди, мэргэжэлтэд нэрэдээ хүрэнэ гүбди гэжэ хүн бүхэн бодожо үзэхэ, өөрынгөө хэжэ байһан ажалые хажуу талаһаань шүүмжэлхы нюдөөр хаража үзэхэ зэргэтэй. Үнэндөө адаглажа ябахада колхоз, совхозуудта ажалдаа харюусалгатүйгөөр хандадаг, эдэбхи үүсхэл багатай, шэлэһэн мэргэжэлдээ дурагүй гү, али хүдэлһэн нэрэтэй үдэр үнгэргөөд, салин абаад лэ ябаха дуратай хүнүүд яһала дайралдадаг. Тиимэшүүл зоной дунда хүндэгүй болоно, мэргэжэлтын нэрые гутаана. Тэдэнэр нэгэ газартаа удаан хүдэлнэгүй, бэе амар байха, хүнгэн ажал бэдэрээд зайгуултадаг шуу.

Хажуугаарнь хойрог залхуу, халтад гэхэдээ архи намнаад ябадагшье зон бии. Манай колхоздо Борис Цымпилов гэдэг зоотехнигээр хэдэн жэл хүдэлөө. һүүлэй үедэ архи уугаад, ажалаа ёһоор хэхэеэ болиһон, хамтын зөөридэ хара һабараараа ородог болоод, мүнөө ажалһаа гаргагданхай.

Энэ жэлдэ аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник П. И. Баировай хэлэһэниие элихэнээр һананаб. Тэрэ иимэ тоонуудые дурдаа һэн. һүүлэй долоо-найман жэлдэ Загарайн аймагай колхоз, совхозуудта институт, техникумүүдые дүүргэһэн, мүн ондоошье тээһээ ерэһэн бүхы 123 мэргэжэлтэдэй хорёодынь миил хоёр-гурбан жэл хүдэлөөд лэ ондоо тээшээ ябашоо. Зарим ажахыда зоотехник, агрономууд жэл бүри шахуу һэлгэгдэжэ байдаг. Жэшээнь, манай хүршэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үнгэрһэн 2 жэл соо главна зоотехнигынь гурба дахин һэлгээ.

Тэдэ мэргэжэлтэд булта залхуу хойрог, зайгуул хүнүүд байгаа гэхэеэ һананагүйб. Эндэ ондоошье шалтагаанууд байжа болоо. Тиибэ яабашье мэргэжэлтэдэй нигэжэ ходо һэлгэжэ һэдхэжэ байхада ажахынуудтал хохидолтой aаб даа. Олонхи мэргэжэлтэд нэгэ газартаа удаан хүдэлжэ, ашаг үрэ гарахаар юумэ хэхэһээ байтагай, ажахытаяашье хүсэд танилсажа амжаагүй, тэндэхи арга боломжые ёһоор шэнжэлжэ үрдеэгүй байтараа ондоо тээшээ ябашана ха юм. Эгээл энээнһээ боложо, олонхи колхоз, совхозуудта малай үүлтэр һайжаруулха, таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, агрономическа, зоотехническэ эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые ажалда нэбтэрүүлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри ёһоор хэгдэнэгүй гэжэ һанахаар болоно.

Жэшээнь, зоотехник гү, али агрономой ажалые абаад үзэе. Минии һанахада, нэгэ газартаа адагынь 8—10 жэл хүдэлөөд лэ байхадаа хэһэн ажалайнгаа үрэ хаража, колхоздоо гү, али совхоздоо хэрэгтэй юумэ хээб гэжэ хэлэжэ болохо байна.

Дээрэ хэлээшые батадхахын тула селекционно хүдэлмэриие абаад үзэе. Би өөрөө XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо зоотехнигээр долоодохи жэлээ хүдэлнэб. Дүрбэ-табан жэлэй саана манай колхоз хонин бүриһөө жэлдээ оройдоол 2,5 килограмм нооһо хайшалдаг байһан. 1967 ондо би өөрөө Алтайн хизаар ошожо, 370 толгой нарин нооһотой эмэ түлгэнүүдые асараа һэм. Тэдэнээ тусхай отара болгожо, хурьгалуулаад, түлыень нарин харууһанда байлгажа үсхэбэрилөөбди. Хурьган бүхэниие хуу тэмдэглээд, тусхай дэбтэртэ бэшэжэ, карточкатай болгообди. Жэл бүри бонитировко нариинаар хэнэбди. Тиигэжэ һайн үүлтэрэй хонидоо илган үсхэбэрилжэ, олон болго болгоһоор мүнөө 1.200 шахуу толгойдо хүргөөбди. Бэрхэ хонишон Шогоен Цыреновэй харууһалдаг отарын зуун эхэ хонин бүриһөө энэ жэлдэ 110 хурьган абтаа. Хонин бүриһөөнь 6,2 килограмм нооһон хайшалагдаа. Мүн тус бүридөө 5,7—6 хүрэтэр килограмм нооһо үгэдэг һайн түлгэ, зуһаг хонид олон боложо байна. Энээнэй ашаар хэрбээ нёдондо колхоз хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһо хайшалһан һаа, энэ жэлдэ — 3,2 килограмм нооһо абаа. Үсхэбэридэ табиха, ондоо ажахынуудта худалдахын тула жэл бүри һайн үүлтэрэй 190—200 хурьган хусануудые илгажа абанабди.

Эбэртэ бодо малдаа бонитировко ходо хэжэ, племенной хүдэлмэриин тоо бүридхэл нариинаар, искусственна үрэжүүлгэ зүбөөр хэжэ, үүлтэрыень һайжаруулна, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэбди. һүтэй һайн үнеэдэй эмэ тугалнуудые нарайһаань илгажа тэмдэглээд, тусхай дэбтэртэ бэшэдэгбди. Жэл бүри 150 һайн гунжадые үсхэбэрилжэ, фермэнүүдэйнгээ хүгшэрһэн, муудаһан үнеэдые һэлгэнэбди. Баһал энээнэй ашаар хэрбээ дүрбэн жэлэй саана колхоздо үнеэн бүриһөө 1.786 килограмм һүн һаагдадаг һаа, мүнөө 2.280 гаран килограмм һүн абтана. Жэлдээ тус тустаа 3 мянган килограмм һү үгэдэг үнеэд фермэ бүхэндэ бии болонхой.

Мүнөө гахайн фермэдэ баһал тиимэрхүү хүдэлмэри хэхэ һанаатайбди.

Эдэ бүхы ажалые хоёр-гурбан жэл соо бүтээхэгүйш. Эгээл тиимэһээ мэргэжэлтэ бүхэн нэгэ газартаа удаан хүдэлхэдөөл үрэ гараха юумэ хэжэ шадаха байна.

Манай колхоздо главна агрономоор Анатолий Васильевич Березкин олон жэлдэ хүдэлнэ. Таряанай газарые һайнаар элдүүрилхэ, таарамжатай севооборот зохёожо, ургамалнуудые зүбөөр һэлгүүлэн тариха, поли бүхэнэй хурьһэнэй шанарые хаража, зүбөөр үтэгжүүлхэ, эрхим шанартай үрэһэ бэлдэхэ, газар таряалан эрхилэлгэдэ агротехникын, түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ талаар энэ мэргэжэлтэ ехэ юумэ хэнэ. Энээнэйнь ашаар таряалангай ургаса һүүлэй үедэ хараа байса дээшэлээ. Нёдондо ган гасуур байгаашье һаань, гектарай 13 центнер таряан абтаа.

Иимэ мэргэжэлтэд ажахынуудта олон aаб даа.

Гэхэтэй хамта бидэ зоотехнигүүдэй ажалда дутуу дунда, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон гэжэ һайн мэдэдэгби. Үдэр бүри шахуу үглөөгүүр бүрэнхыдэ гараад, удэшэ харанхы һүни гэртээ ерэхэш. Заримандаа тиигэжэ хүдэлһэнһөөш өөдэтэй үрэ гарахагүйдөөшье болохо. Юуб гэхэдэ, отара, фермэдэ хүдэлхэ һаалишан, хонишониие бэдэрхэһээ эхилээд, элдэб жэжэ божо асуудалнуудаар һамааржа, үнэтэ сагаа һалгааха ушар олон болодог. һара бүри элдэб олон тоо мэдээ, справка гэхэ мэтые аймагай дээдэ зургаануудта үгэхэдөө, баһал горитой сагаа барахаш. Гансахан 24-дэхи формоор тоо мэдээ һара бүри үгэхэдөө нилээд «хүлэрхэлши». Энээнһээ боложо, зоотехническэ, племенной хүдэлмэриин тоо бүридхэл ябгэмэ наринаар хэхэ туха болодоггүй. Ажахы соо ори ганса зоотехник байхадаа, гүүртэ, фермэнүүдтэ малшадай дунда зоовет-һуралсал һайнаар эмхидхэхэшье аргагүй байна.

Манай һанахада зарим тоо мэдээн тиимэшье ехэ хэрэгтэй бэшэ, юрэдөөл ёһо дүүргэхын түлөө үгтэдэг. Тэдэ мэтые сомор, тодо болгоо һаа, һайн гэжэ һанагдана. Ажахынуудта малай үүлтэр һайжаруулха, селекционно хүдэлмэри зүбөөр эрхилхын тула отделенинүүдтэ мэргэжэлтэдые байлгаха, племенной хүдэлмэриин тоо бүридхэл хэхэ хүниие ажахыда бии болгохо шухала байна.

В. АНТИПОВ,
Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник.

ЛВРЗ-гэй электромашинын цехэй угаагшадай бригада эрхим ажалаараа завод соогоо суурханхай. Бригадир Колесник Вера бригадынгаа ажал эмхитэйгээр ябуулдаг юм. Эбтэйгээр хүдэлмэрилдэг электромашина угаагшад халаанайнгаа даабари 130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүүн гарһаа Майтаева Екатерина, Колесник Вера, Филиппова Таисия, Михалева Любовь, Гармаева Цыренханда, Ермолаева Антонина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШЭНХИНЭЭТЭ ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАД

Фоторепортаж

Совет Социалис Республиканудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй түүхэтэ ойе һайн амжалтатайгаар угтахын түлөө мүрысөөндэ Улаан-Үдын локомотивна депогой коллектив бултадаа эдэбхитэйгээр оролсожо, һүүлэй үедэ ажалай һайн үрэ дүн туйлана.

Үнинэй машинистнүүд КПСС-эй XXIV съездын делегат Александр Баранов, дүй дүршэлтэй болоһон машинист Василий Черников, машинистын туһалагша Анатолий Кулагин гэгшэд халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Нэгэдэхи классай машинист, КПСС-эй гэшүүн Василий Александрович Черников Улаан-Үдын локомотивна деподо гуша гаран жэлэй туршада ажаллажа ябана. Тэрэнэй даажа абаһан «ЭРП-325» электровоз Улаан-Үдэ ба Горхон станцинуудай хоорондо үдэр бүри хүнүүдые шэрэнэ. Тус маршрудай проводнигууд Лариса Литвина (бригадир), Галина Калашникова, Лидия Григорьева болон бусад ... жирнуудта хүндэтэй ... үнинэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1-дэ классай машинист, КПСС-эй гэшүүн В. А. Черников; «ЭРП-325» электропоездын ... ябахыень харанат, ... гүүдай бригадир Лариса Литвина.

С. Балдуевай фототекст.

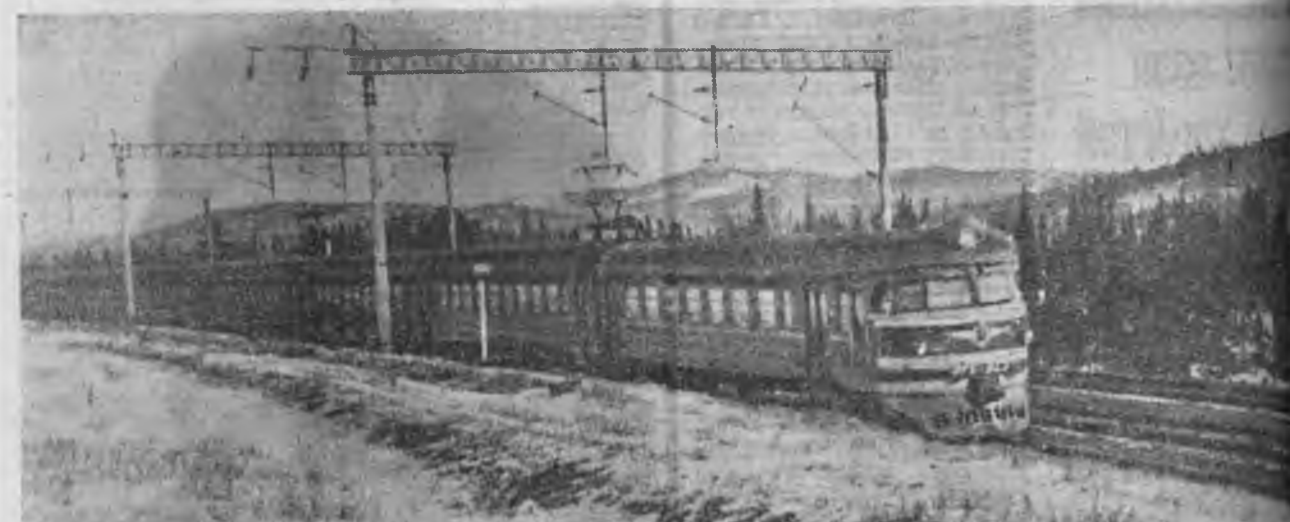

ҮДЭР БҮРИ УЛАМ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР

Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой коллектив трактор, машинануудые һайн шанартайгаар заһабарилжа, хүдөө ажалшадайнгаа эрилтые зохидоор хангаха гэжэ эрмэлзэнэ. ДТ-75 тракторнуудые заһабарилдаг цехэй коллектив һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг. Эдэнэр байгша оной арба һарын даабариһаа гадуур 26 трактор, 73 двигатель заһабарилһан байна. ГАЗ-51 маркын машинануудые заһабарилдаг цехэй хүдэлмэришэд байгша он соо муу бэшээр хүдэлнэ. Энэ цехэй коллектив арба һарын даабариһаа гадуур 68 автомашина заһабарилһан байна.

Т. АФАНАСЬЕВ.
Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой экономист.

ҮДЭР БҮРИ ҮНДЫНЭ

Улаан-Үдын Советскэ үйлсэдэхи барилгын ехэ талмай дээрэ эршэтэ ажал үглөөнэй эртэһээ үдэшын харанхы болотор замханагүй.

...Эндэ ерэхэдэмнай ажалта үдэр дүүрэнтэжэ байгаа һэн. Зүгөөр цементын холисо тээһэн самосвал шуухирһаар ерээд, ашаагаа тэрэ дарыдаа буулгажархиба.

— Мүнөөдэрэй ажал дүүрэхэеэ байна гү?—гэжэ прораб Владимир Кириллович Бадашкеевһээ асуубаб.

— Үгы даа, манайдаш минута бүхэн үнэтэй юм. Энэ холисоёо бултыень хэрэглэхэдээл тараха байхабди,—гэжэ тэрэмнии харюусаа һэн. Үнэхөөрөөшье, барилгашад унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй хэбэртэй: хүнтэй хөөрэлдэхэ, тамхяа татаха гэжэ нэгэшье оролдоногүй.

Эндэ мүнөө ехэ барилга хэгдэжэ байна. Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай Прокопий Варфоломеевич Леоновой хүтэлбэрилдэг бригада ажаллана. 300 хүнэй һууритай ресторантай, кинозалтай, 260 номертой «Турист» гэжэ гостиница баригдажа байнхай.

П. В. Леоновой бригада нэгэдэхи СМУ-гай эрхим бригадануудай нэгэн юм. ДОСААФ-ай һургуулиин байшан, барилгын управлениин хүдэлмэришэдэй хамтын байра, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэдэй 80 квартиратай гэр тэдэнэй гараар бодхоогдоһон байха. П. В. Леоновой бригада гостиницын барилгые апрелиин һүүл багаар эхилһэн юм. 6 һарын турша соо 5 дабхар гостиницын торхо барижа дүүргээд, удаадахи барилга—кинозалай ханануудые бодхоожо байна. Тэрэ бригада һара бүриингөө түсэбые 120—140 процент дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, июнь, август һарын түсэбүүдые 140—145 процент дүүргээ һэн. Барилгашад П. П. Потась, А. И. Новиков, В. С. Гончаренко, М. Т. Шурыгин үдэр бүриингөө даабариие 1.5 дахин үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, Улаан-Үдын барилгашадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, нэгэдэхи СМУ-гай П. В. Леоновой бригада ажалдаа эрхим амжалта туйлана.

Крановщик Федор Родионов, хабтагай дээрэ ашаатай хирпиисэ, цементын холисо, түмэр-бетонно томо армагуудые гохолоод, барилгашадай зааһан газарта шадамараар абаашана. Эндэ сүлөөтэй нэгэшье хүн харагданагүй. Нигэжэ эрхимээр ажалладаг тула барилгашадай тус коллектив ... шэ жэлэй ажалай ... ёһоор, коммунис ажалай ... зэргэдэ хүртэһэн байна.

СССР-эй байгуула... 50 жэлэй ойе ажалай ... гүүдээр угтаха зорилго... Совет ороной арадуудай ... дэртэ зорюулан, ... даабарие декабриин 15 ... тор дүүргэхэ гэһэн ... абанхай һэмди. Энэ ... дүүргэхэл байхабди,— ... рилгашадай бригадир ... Леонов хөөрэнэ. Үдэр ... гөө даабарие 7 ... үлүүлхэ, 5 мянган ... барилгын материал ... ажалай журам һайжа... гээд барилгашадай ваго... үлгэгдэһэн уялга соо ... бэшээтэй. Тэдэ уялгану... амжалтатайгаар дүүр... байнхай. Мүнөө дээрэ ... бригадын барилгашад ... риингөө түсэбые 150 ... хүрэтэр дүүргэнэ. Эдэ ... барилгашадай эршэтэй ... гэршэлнэ бшуу.

Газаа хүйтэржэ, үбэлэй ... тоһые хүн бүхэндэ ... Зүгөөр барилгашад эдэ ... нүүдтэ «Турист» гос... кинозалай ханануудые ... дылгэжэл байна.

С. ОЧИР...

ҮБЭЛЖӨӨНДЭ

Очерк

Бэлшээритэ талын нэгэ тохойдо Жанчип Арьяевич Жигдоржиевай отара байдаг. Зүгөөр Борьёогой совхоздо иимэ отаранууд олон гээшэ. Дун сагаан хонидой бүлэг бүлэгөөрөө хушууран бэлшэхые хараа һаа, һайхашаан баясахат.

Жанчип Арьяевичай сэдьхэлээ зобохо юумэн оройдоошье үгы хэбэртэй. Кошараһаа дүтэхэнэ бэлшэжэ байһан хонидынь тобир тарган, үбэлжэлгые ямаршьегүй гаталан гарахаар. Хонхор-Нуурай эрье шадар зуһажа, бэлшээритэ талын шэмэ шүүһэ бэедээ һайса абаһан хонид саһа сабшана. Хонхор-Нуурай эрье шадархи бэлшээри үнэхөөрөөшье садабаритай. Наранай гарахын урдахана хонидоо хорёоһоо гаргаад, боориин шүүдэртэй ногоондо залахадань, тэдэнь байраһаашье хүдэлэнгүй бэлшэдэг бэлэй. Халуунай шангадажа захалхада хонид уһалуури тээшэ хушууран ябашаха. Хонхор-Нуурай эрьедэ ходо һэрюуншэг байдаг, тиимэһээ хонидой амархада аятай бшуу. Аалин һэбшээн һэб-һаб үлеэжэ, һииганажа һалахагүй аляаһа, батаганаа бүри саашань намнажархиха. Эгээл энэ үедэ Жанчип Арьяевич унтаха нойроо мартанхай, хонидоо тон зүбөөр харууһалжа, таргалуулжа урдидэг заншалтай.

Бүри хабар байхада, хохир обоолһониинь туһатай байгаа. Үбгэ эсэгэнэрнай хэр үгһаа хохир обоолжо, адууһа малдаа зөөлэн, дулааншье дэбисхэр хэдэг байгаа ха юм. Хохир обоолдоггүй, үбһэ һолоомоор дэбисхэр хэдэг хүнүүдые шоо үзэдэг. шобто харадаг бэлэй. Энэ заншалыень Жанчип Арьяевич наринаар сахижа, залуу хонишодто дамжуулан үгэхые оролдодог гээшэ. һолоомоор дэбисхэр хээд, бог шохой обооргожо байхаһаа һураггүй һайн шуу. Тиихэдэ хэршэгдэһэн һолоомо гурилтай буйлуулаад, үхэр малда үгэхэдэ, амтархан эдидэг ха юм. Энэ мэтые ахалагша хонишон һайн мэдэнэ, тиимэһээ үбэлжэлгэ тухайда эртын хабараар сэдьхэлээ зобожо захалдаг.

Бэлшээритэ тала саһаар хушагдаа. Намарай һүүлшын һара һая гараба. Саһан үшөө орохол байха. Газарай хахартар хүйтэрөөгүйдэ саһанай унаһан һайн гэжэ Жанчип Арьяевич һанадаг. Тиигэбэшье үбэл ута ха юм.

— Искусственна үрэжүүлгэ саг болзортонь хээ һэмди. Нэгэшье хонин һубайрха ёһогүй. Үбэлжэлгээ бараг үнгэргэхэбди гэжэ һананаб,—гэжэ ахалагша хонишон хөөрэнэ.

• • •

Арбан табан жэлэй урда Жанчип Арьяевич үхэршэнөөр хүдэлдэг байгаа. Зунай үедэ залуу мал тунга ногоон бэлшээридэ ябуулжа таргалуулаад, гүрэндэ тушаагша һэн. Бэлшээриеэ һайн мэдэхэ. Хаана ямар ногооной ургадагые, үдэрэй хэды сагта малаа тиишэ залахые мэдэһэн лэ байха. Намар болоходо буруунуудые даажа абаад, холын хүдөө гүүртэдэ үбэлөө үнгэргэгшэ бэлэй. Малаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангажа, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье амидын шэгнүүрые нэмээлгэжэл байгаа. Шэнээ тамиртайгаар үбэлжэһэн үхэрнүүд үзүүр ногоондо орохо тойгоо хамта тэбээржэ захалдаг шуу. Харин туранхайшаг мал шэнэ ногооной шэмэ шүүһэндэ диилдээд, муудахаа һанадаг ха юм. Энэ мэтые ахалагша хонишон һайн мэдэнэ.

Үбэлэй тэн багта совхозой ахамад зоотехник ерээд, ажал хүдэлмэри тухайдаа хөөрэлдэхэ забһартаа:

— Жанчип Арьяевич, магад, эхэ хонидой отара абаа һаа, бүришье урагшатайгаар хүдэлхэ бэлэйт,—гэжэ хэлэбэл даа.

— һүү, юугээ хэлэнэ гээшэбта? Хүншье болоһоор хониндо хүдэлжэ үзөөгүйб. Ондоо хүнүүд о л д о н о бэзэ. Үхэрнүүдээшье харууһалаад ябаһамнии хүрөө бэшэ юм гү даа, — гэжэ Жанчип Арьяевич хэлээд, хажуудахи нүхэрөө хараадхина.

— Тэрэншье тэрэ юм бэзэ. Харин хүн бүхэниие хонишоноор табиха аргагүй бшуу. Нилээд харюусалгатай ажал ха юм. Түл абаха үе болоходо заримашуул бахардаад, нарай хурьгадаа үхүүлжэ байдаг. Сэхыень хэлэхэдэ, элдэбын ушар гарадаг ха юм. Хониднай жэлһээ жэлдэ олошоржо, олзомнайшье мэдэхээр ургаба. Та үхэршэноор нилээд удаан, һайнааршье хүдэлөөд, мал ажалые һайса мэдэхэ болоот. Хонишон болоходоо ядархагүй байхат,—гэбэ зоотехник.

— Теэд яахаб, һамгантайгаа хэлсэжэ үзэхэ болоо гүби даа,—гэжэ Жанчип Арьяевич дарууханаар хэлээ һэн.

Тэрэ жэлынь Жанчип Арьяевич хани нүхэртэйгөө, Жаргал Батожаповнатай Гэршүүхэтэ тала гэжэ газарта зөөжэ ерээд, эхэ хонидой отара даажа абаа бэлэй. Хонидой хойноһоо ябахань нэгэл тиимэ һонин шэнги һанагдаха. Зунай халуунда нэгэ газартаа монсогойрон сугларһан аад, гэнтэ хайшаашьеб хушууран, нюдэ балай ябашаха. Ото һахижа байгаагүй һаа, сай уухa һамбаанда таряанда ороод, хүрмэн гэшхэхэдээ болохо. Тиигэжэ хани нүхэртэйгөө ээлжээлэн байжа бэлшээлгэхэ, хонидой абари зангые шэнжэлхэ ушар гараа. Хонин бүхэн онсо өөрынхеэр аашалха. Тиихэдэ отарадань зургаан зуугаад эхэ хонид тоологдоно.

Хойто хабарынь хонид хурьгалжа, нилээд тухашаруулба. Түрүүшынхеэ нарай хурьга абахань юунһээшье хүшэр, харюусалгатай байгаа. Зарим хонидынь хурьгадаа голоод, ойро дүтэшье үзэхэгүй. Тиигэбэшье Жанчип Арьяевич Жаргал Батожаповна хоёр мэгдээгүй, кошарадаа хонохоһоо нааша түл абалгые үнтэргөө һэн. Түрүүшын жэл тиимэ ехэ амжалта туйлагдаагүй. Бултанай һүүл бариад ябахань эһхэбтэр байгаа бэлэй.

Теэд хайшан гэжэ, ямар аргаар амжалта туйлахаб?

Совхозой ахамад зоотехнигтэй саг үргэлжэ хөөрэлдэхэ, тиигээд хүршэ отарын хонишодто ошоод, ажал хүдэлмэриiень адаглан хараха, зүбшэл заабарииень шагнаха, дүй дүршэлыень халан абаха ушар гараа. Тиигэжэ ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгажа, ондоошог шэглэлтэйгээр хэжэ захалаа һэн.

Амжалта өөрөө туйлагдадаггүй һааб даа. Ажал хүдэлмэреэ тон зүбөөр эмхидхэһэнһээ дулдыдадаг шуу. Сагай ошохо тума бүхы юумэн заһаржа, амжалта туйлагдажа захалба. Энэнь үшөө бага шэнги һанагдаха юм. Теэд яахаб, урагшаа тэгүүлхэһээ һайхан юумэн үгы бшуу. Бүри ехэ амжалта туйлаха байһандаа ахалагша хонишон, тэрэнэй хани нүхэршье найдана.

«Ябаһан хүн яһа зууха» гэдэгтэл, амжалтын нэгэдэхи шата уданшьегүй үзэгдэбэ. 1969 ондо зуун эхэ хониннһоо зуун хурьга абаад, зуутанай зэргэдэ гаралсаа. Теэд ахалагша хонишон зууһаа үлүүлхэ тухай бодомжолно. Энэнь мүн баһа өөрын удхатай. Олонхи хонишод зуун эхэ хонидһоо 105—110 хурьга абажа түлжүүлнэ бшуу. Тиихэдэ Жанчип Арьяевич тэдэнһээ юундэ гээгдэхэ болооб? Бэлиг шадабари, зориг эрмэлзэл, ажалай абьяас хуу бии ха юм. Зарим түрүү хонишодые ахядшье гарахадаа болохол.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо хоёр жэл үнгэрөө. Үбэлэй янгинама хүйтэн үүдэ, сонхо тоншосгоожо, гани галзуу боложо байгаа. Жанчип Арьяевич эртэ үглөөгүүр морёо шаргада оруулжа хүллөөд, совхозой түб Белоозерск тээшэ бүншүүлбэ. Уданшьегүй директорэй газаа морёо татажа, хүйтэн уурал бааюулһаар гэртэ ороод, нюуртахи сэнхэргээ аршасгааба. Ахалагша хонишоной иимэ эртэ орожо ерэхэдэ директор гайхаба. «Отарадань муу юумэн болоогүй юм бэзэ. Совхозой түб балай ябадаггүй, ходо отара дээрээ байдаг аад, гэнтэ ямар зангынь ороод, сэхэ гэртэм орожо ерээ гээшэб. Лаб лэ нэгэ юумэн болоһон байха» гэжэ шэбшэбэ. Дахыень тайлажа үлгөөд, һониноо халта мэдэлсэхэ забһартаа:

— Дээшээ гаража һуугты. Эжы-ы, сай юугээ аягалжархил даа. Жанчип Арьяевич дааараад ябаа ёһотой,—гэжэ Борис Павлович Хомутов дуугарба.

— Сай уужа һууха сүлөөгүйб. Танда нэгэ гуйлтатай ерээ һэм,—гэжэ ахалагша хонишоной нам дарууханаар хэлэхэдэ, директорэй досоо гансата тэгшэрбэ.

— Юун, ямар гуйлтаб?

— Үбһэ, һолоомоёо хэршэхэ һанаан бии аад, дробилка байхагүй. Хэрбээ үбһэ, һолоомоео хэршээд, дээрэнь гурил үбэнүүлээд үгөө һаамнай, хонид һузалан эдихэ, аргагүй хоолтой байха һэн. Дробилкатай болохо хэрэгтэмнай туһалжа үзыт,—гэжэ Жанчип Арьяевич хэлээд, ногоон сай яаралгүйхэн һоросгообо.

— Үбһэ, һолоомомнай үнэхөөрөөшье шанаргүй, муушаг байна, һанаагаа бү зобогты. Дробилка һаядаа заабол түхеэржэ үгэхэ, —гэжэ директор найдуулба.

Тэрэ үбэл хонидоо хэршэгдэһэн бүдүүн тэжээлээр эдеэллэжэ гараа һэн. Дээрэнь шүүд халта талха үбэнүүлээд үтэхэдэнь, дууһан эдижэрхихэ. Хоолтой гээшэнь аргагүй. Тиигэжэ хонидынь шэнээ тамираа алдаагүй, хурьгадыньшье яһала өөдэргэн, томонууд гаа бэлэй. Олон хонид ... лэжэ, Жанчип Арья... Жаргал Батожаповна ... яһала баясуулаа һэн. ... хурьгад үнэхөөрөөшье ... байгаа. Тиигээд лэ түл ... ган дүүрэжэ, хурьгадаа ... ложо үзэхэдэнь, зуун ... хонин бүриһөө 107 ху... абтаһанда тоологдобо. ... ёһотой амжалта байгаа.

— Хонишоноор тии... удаан хүдэлнэгүйт. Ха... гэжэ амжалта туйлана... гэжэ хүнүүд һонирходо...

— Залхуурха хэр... бшуу даа. Искусств... үрэжүүлтэ саг болз... хэхэ, тиигээд хонидоо ... дүрбэн сагта тобир ... наар бариха хэрэгтэй ... —гэжэ Жанчип Арья... харюусадаг.

Тон зүб харюусана ... Энэ жэлдэ мүн баһа а... та туйлаа. 630 зуһаг ... һоо 727 хурьга абаад, ... тарганаар түлжүүлээ, ... гээд ерэхэлээрээ, зуун ... хонин бүриһөө 115,1 ху... абаһан болоно ха юм ... хөөрөөшье ехэ амжалт... шэ. Нэгэ хониннһоо 4,957 ... лограмм эрхим шана... нооһо хайшалжа, соц... мүрысөөнэй манлайда ... сана. Богони сагай тү... иимэ ехэ амжалта ... хань бэрхэтэй юм бэзэ. ... гэбэшье гайхаһанай ... Юуб гэхэдэ, ажалша ... хүнүүд зориһондоо ... хүрэдэг, үшөөшье ехэ а... жалта туйлахые эрмэлз... шуу. Тиимэ хүнүүдэй ... Жанчип Арьяевич Жи... жиев болоно ха юм.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр...

...ДАЙ ...ВЕРСИТЕТ ...ГДЭБЭ

...лан Мухар-Шэбэр ...о арадай соёлой ...ситедэй нээлгын ...суглаан боложо, ...ороо сугларбад.
...дай университедтэ ...агшад искусствын ...жанр тухай лекци ...а юм. Гурбан жэ...шада уран зураг, ..., театр, киноис...аар эрдэм мэдэ...эшэлүүлхэ. Мэр... лекторнүүдэй ...нүүдтэ театрай ...ар хабаадалсаха, ... фильмүүд ха...даха, харуулан ...амжын арганууд ...гдэхэ юм.
...р-Шэбэрэй айм...комой түрүүлэг... орлогшо, арадай университедэй Г. М. Клочихин ...ололой оршон бай... университет нээг...э соносхоо.
...лсалай энэ жэлэй ...ын хэшээлнүүд ... искусствада зо...данхай. «Театр — ...ын нэгэ хуби» темээр БИОН-ой ...э хүдэлмэрилэгшэ ...Политов лекци ун... Удаань «Балетнэ ба тэрэнэй эхин» лекци хореографи... училищиин багша, ...ай АССР-эй габь...артист В. А. Хара...аа.

...Е. ХУПШАНОВА,
...ой министерствын ...учно-методическа ...бинедэй методист.

ЭНДЭ МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ БЭЛДЭДЭГ

Фоторепортаж

Улаан-Үдэ хотын Геологическа гудамжада 15-дахи ГПТУ оршодог.

Бодожо байһан барилганuудые хэн хэнэб, хэн бүтээнэб гэжэ асууха болоо һаа, энээндэ ехэхэн харюу хэрэгтэй. Жолоошод, дархашуул, шэрдэгшэд, штукатурщигуудые һургадаг газар эндэй, 15-дахи ГПТУ-да һэмнай.

Энэ ГПТУ 1958 онһоо хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо нилээд олон мэргэжэлтэдые эндэхи багшанар һургажа гаргаа. Һүүлэй табан жэлэй туршада энэ училищиие 2800 хүн дүүргэжэ гараа.

...ГПТУ-гай директор Ю. Л. Слугинов иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай училищиин һураг суу холуур таранхай юм. Энэ һургуулииемнай дүүргэһэн залуушуул гансашье Буряад орондо бэшэ, мүн хүршэ областьнуудта, Монголой Арадай Республикада хүдэлжэ байдаг. Манай ГПТУ-да 1964 онһоо эхилжэ, 1970 он болотор Монголой Арадай Республикын хүбүүд, басагад һуража гараа. Тэдэнэрһээ мүнөөшье болотор бэшэгүүд ходо ерэжэ байдаг.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар нютагай Соведүүдэй, арадай гэгээрэлэй ба техническэ мэргэжэл шудалалгын һуралсалай зургаануудай зорилгонууд тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тогтоол һаяхан гараа.

— Һургуулинууд болон профтехучилищинуудай хүдэлмэридэ анхаралтайгаар хандажа, ажал ябуулгануудайнь хойноһоо хиналта болон туһаламжаяа үргэдхэхыень, ажалайнгаа аша үрын түлөө багшанарай, мастернуудай ба хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгыень, эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ таарамжатай оршон байдал байгуулхыень, үхибүүдые болон эдиршүүлые һургаха, хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй сессинүүд, гүйсэдхэхэ комитедүүдэй заседанинууд дээрэ табижа, зүбшэн хэлсэдэг байхыень Гэгээрэлэй министерствые, техническэ мэргэжэл шудалалгые һуралсалай управлениие, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдые уялгалаа, — гэжэ нүхэр Ю. Л. Слугинов хөөрэнэ.

15-дахи ГПТУ-да 22 багшанар хүдэлнэ. Мастерской соогуур ябажа харахада, элдэб станогууд, һуралсалда хэрэгтэй шухала зүйлнүүд олоор табяатай харагдана. Гурбан басагад Люба Портнягина, Надя Викторова, Галя Сизых гэгшэд штукатурщигай мэргэжэлые шудалха гэжэ оролдоно. Люба Портнягинань Кабанскын аймагай Тимлюйн станциһаа ерээ юм. Харин Надя Викторовань Прибайкалиин аймагта 10-дахи класс дүүргэһэнэйнь һүүлээр энэ ГПТУ-да һурахаяа ороо.

Надя Викторова иигэжэ хөөрэнэ:

— Барилгашан болохын урда тээ юрын штукатурщигай мэргэжэлтэй болоо һаа дээрэ гэжэ һанаад, эндэ һурахаяа ороһон хүм. Энэ һургуулияа дүүргээд, ажаллажа эхилхэдээ, барилгын институтта заочноор һуралсаха һанаатайб.

...15-дахи ГПТУ-гай мастерскойнууд соо хэшээлнүүд түлэг дундаа ябажа байна. Ерээдүйн жолоошод, автокрануудай машинистнууд, шэрдэгшэд, бульдозеристнүүд эндэ һурана.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. (зүүн гарһаа) штукатурщигай мэргэжэлдэ һурагшад Люба Портнягина, Надя Викторова, Галя Сизых гэгшэд. 2. Василий Хасанов автокранай машинист болохо юм.

Ц. Цыренжаповай фото.

БАЙГААЛИИН ЭДИР ХАНИНАР

Потанинай дунда һургуулиин һурагшад байгаалиие хамгаалха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Географиин багша Ф. А. Елистратов һургуулиин лесничество эмхидхэһэн юм. Шэбэртын лесничество байгаалиин эдир ханинарай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, 5000 гектарай ой модо тэдэнэртэ даалгажа үгэбэ. Эдир хүбүүд, басагад энэ намартаа һөөг модо олоор һуулгаһан, эм домдо ородог ургамал түүжэ тушааһан байна.

Потанинай үхибүүдэй туһаламжаар 160 гектар талмай газарта элдэб модон таригдаа, 0,25 гектарта питомник эмхидхэгдээ. Акаци, уляангир гэхэ мэтэ мододые эндэ тарина. Потанин тосхон зундаа хүхэ ногоон соо умбадаг. Энээндэ үхибүүдэй хубита яһала ехэ. Һурагшад Валя Ермакова, Вася Ильин, Сергей Могильный, Леня Верхотуров, Галя Бушкова гэгшэд энэ хүдэлмэридэ хабаадаа.

Эдир натуралистнуудай республиканска станциин шанда, бэлэгүүдтэ Потанинай байгаалиие хамгаалагшад нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн байна.

Вл. БОРИСОВ.
Бэшүүрэй аймаг.

...АРИБСКА ДАЛАЙН ЖАБХАЛАНТА ОЛТИРОГ

...нюдэндэ үзэгдэһэн ...һан газар» гэжэ да... тамарагша, суута Христофор Колумб энэ ...ай бэшэһэн юм. Шэн ...ашанай залан жо...абаһан онгосын Ку...эдэ бархагаа хаяһан ...үгэнүүд онгосын дан... бэшэгдэһэн байгаа. ...аралгаһаа эсэһэн, га...агаа һанаһан экипа...үүд эреэн хибэсээр ...хушаһан, халуун оро...эгэр ургамалнуудые ..., һонирхонгёор шэр...һан гэдэг. Баярлан ... морягууд энэ аралые ...а далайн жабхаланта ... гэжэ нэрлэһэн бай...

...шье. Кубын байгаали ...ороной зөөлэхэн ула... бүриин ургамал, за...лай гэхэ мэтэ баяли...н угтаа һааб даа. ...н аятай зохид бай... уламжалан, хүдөө ...хэрэглэгдэдэг олонхи ...үүд дэлхэйн ондоо ...йхиһаа үлүү ехэ үр... олтирог дээрэһээ ...айба. Ороной шухала ...олохо саахарай хул... түрүүн тэрэ баялиг...аадана. Испаниин ...торнуудай асарһан ...ал эндэ тааран ню..., уданшьегүй хүдөөдэ таригдадаг гол шухала ургамал болоһон юм.

Саахарай хулһанай плантацинууд мүнөө орон соонь үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хэдэн жэлэй урда тээ Кубын экономико гадаадада саахар худалдалгые үндэһэ болгодог байһан. Юундэб гэхэдэ, 5—8 жэлэй туршада ямаршье хүсэ гаргангүй, нэмэлтэ гаргаша хэнгүй, саахарай хулһа ургуулжа, ашаг олзо оруулжа болохо юм. Национальна экономикын тала харадаггүй, өөрөөл баяжаха гэжэ оролдодог плантаторнуудта, Кубын диктаторнуудта энэнь ашагтай байгаа. Шэниисэ, барайгар гэхэ мэтын ургамалнуудые эндээ тарингүй, харин хүдөөһөө асарбал, бэлэншье, амаршье гэжэ тоолодог байһан. Куба барайгар ургуулха али бүхы арга боломжонуудтай. Уһан лэ хэрэгтэй байгаа.

Уһан! Кубын таряашад уһан тухай ямар ехээр һанаата болодог байгааб. Уһа ехээр суглуулха, тарилсаяа уһалжа, абарха гэһэн бодолтой ябадаг байгаа. Бороо ороногүй ха гү гэжэ һүниндөө шагнаархаха, үдэртөө — огторгойе шарайшалан гэтэхэ. Дэмыл хүлеэдэг байһан. Кубын зарим районуудта таба-зургаан һара соо ангаһан газарта гансашье дуһал хура орохогүй. Һүүлэй һүүлдэ бороогой ороходонь, гол горход халяад, харгынуудые хаажа, гэр байрануудые һандаргажа, хэдэ мянган таряашадай бүлэнүүдые хооһоруулдаг байба. Иигэжэ таряашанхубисхалай урда тээ зободог байһан юм. 1959 ондо хубисхал илажа, таряашадые зоболонгһоонь хахасуулаад, газараар, хүдөө ажахын шэнэ техникээр хангаа.

Арадай засагай түрүүшын жэлһээ газар уһалха хүдэлмэри бүхы орон доторнь үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Уһалалгын хобоонууд, хаалта, даамбанууд баригдаа, намагууд хатаагдаа. Тарилгын шэнэ талмайнууд, бэлшээринүүд бии болоо.

Тогтомол нуурнууд, сөөрэмүүдые бии болгохо хэрэгтэ мүнөө ехэ анхарал хандуулагдана. Зундаа хаташадаг хоёр зуугаад жэжэхэн гол горход бии юм. Тиимэһээ тэдэнэй уһа, бороогой бүхы уһа дэмы алдаха, шэргээхэгүй, таряалан тээшээ урадхуулха гээшэ Кубын ирригаторнуудай гол зорилго болоно. Мүнөө Кубын алишье нютагта ехэ, бага нуурнууд тогтоогдонхой. 1959 оной урда тээ зурагдаһан картанууд дээрэ эдэ нуурнуудые олохогүй. Сүлөөтэ аралда ниитын шэнэ байгуулалта эмхидхэжэ байһан хүнүүдэй, хубисхалай хүсөөр иимэ нуурнууд тогтоогдоно.

Санкти-Спиритус районой (Лас-Вильяс провинци) Саса мүрэн дээрэхи хаалта — Кубын ирригаторнуудай омогорхол болоно. Үндэр ханаар хаагдаһан уһан 40 мянган гектар барайгарай полинуудые уһална. Энэ барилга түгэс хүсэндөө ороходоо 55 мянган гектар газар уһалха юм.

Һаяхан Кубын Пинар-дель-Рио гэжэ баруун провинцидахи Пала-скос мүрэн дээрэ хаалта баригдажа эхилээ. Энэ хаалта, тус райондо баригдажа байгаа «Ла хувентуд», «Рамирес» гэжэ гидротехническэ түхеэрэлгэнүүд провинциин урда хизаарай барайгар таридаг ажахынуудай газар уһалха юм.

Кубын ирригаторнуудта совет мэргэжэлтэд ехэ туһа хүргэнэ. Эдэнэр арал дээрэ хүдэлжэ байхадаа, уһа хааха барилга түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлхэ, проект табихадань, барилга хэхэдэнь туһална. СССР барилгын шэнэ техникэ, онһон түхеэрэлгэ Кубада үгэнэ. Мүн үндэһэн мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Угаа олон хүбүүд, басагад совет мэргэжэлтэдтэй хамта ажаллажа, мэргэжэл шудална. Жэл бүри хэдэн зуугаад эдир кубинецууд, Советскэ Союзда һурахаяа ерэдэг. Орондонь шухала гидромелиораторай мэргэжэлтэй боложо, Кубын революционно правительствын ябуулдаг ехэ, шухала хэрэг бэелүүлэлсэхээр зориһон хүнүүд тэдэнэй дунда олон.

О. КОЛЕСНИКОВ. (ТАСС).

...ДАЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ЗАСАГАЙ ... ЧИЛИИН АРАДАЙ ...ХЫН ХҮГЖЭЛТЭ

...ин зүүнэй шэг... Арадай нэгэдэлэй ... засагаа гартаа ... үдэрһөө хойшо ... жэл үнгэрбэ. Энэ ... соо Чилиин ...н арад зон ехэхэн ...а туйлаа: респуб... мүн тэрэнэй ...дта оронойнь ...үд бусаагдаа, та...та үргэн ехэ лати...үүд үгтэжэ хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн дээшэлээ. Арад зоной байра байдалые һайжаруулжа, арадай гэгээрэлые ба элүүр энхые сахилгын системые нарижуулха талаар Сальвадор Альендиин правительство ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. 1970 оной байдалтай жэшээд харахада ороной нефть, зэд олзоборилго, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ба промышленна эд бараа үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлээ. Экономическа хүшэр хүндэ байдалһаа Чили гаража эхилээ.

Чилидэхи хархис хүсэнүүд Сальвадор Альендиин правительствые унагааха һэдэлгэ гаргана. Гэбэшье ажалшан арад өөрынгөө правительствын түлөө эрид тэмсэлдэ бодонхой. Һаяхан Чилиин түб хотын ажалшад арадай засагые ба тэрэнэй ябуулжа байдаг социально-экономическа хубилалтануудые гүйсэд дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн, хархис хүсэнүүд ба фашис этэгээдүүдтэ эрид сохилто үгэхэеэ үйлсэдэ гараба. Арадай нэгэдэлэй засагые дэмжэхэ демонстрацида гарагшадай Сантьяго хотын үйлсэдэ ябахые нэгэдэхи зураг дээрэ харанат.

«Эль-Тениенте» хадаа Чилиин зэд олзоборилолгын томохон рудник юм. Тэрэ орон соо олзоборилогдодог зэдэй гурбанайнь нэгэ хубиие гансаараа үгэдэг. Эндэхи горнягууд 1972 оной эхинһээ хойшо продукци гаргалгаяа эрид дээшэлүүлээд ажалайнгаа бүтээсые бүри ехэ болгохо гэһэн уялга абанхай. Хоёрдохи зураг дээрэ: «Эль-Тениенте» руднигай эгээл түб болохо хайлуулан шудхалгын цех харуулагдана.

АДН—ТАСС-ай фотохронико.

ШҮҮМЖЭЛЭЛЭЙ ХҮСЭН

Цэдэн ГАЛСАНОВ

НОВЕЛЛЭ

ҮҮР ХИРААЛЖА байгаа бэлэй. Саяанай һарьдаг мундарганууд. оройдонь торхотой айраг саландай эхэнэрэй хүмэрюулжэрхиһэн шэнги, тэнгэриин хаяада бүдэхеэр сайбалзан захална. Үүрэй толон хадаһаа харайлдаһан дошхон хүүюур горходые дамжан, Түнхэнэй гол уруу нэбтэржэ, хайша-яашаа салгидана.

Чагдар үглөөнэй һэрюундэ нааршаажа, аман соотоо шүлэг зохёон шэбэнэжэ хэбтэтэрээ, гэнтэ заа амата буугай пяс гэһэн абяа абажа, һэришэбэ. Түүдэгынь һүүдэлзэжэ байба. Һуга харайжа бодоод, галдаа шаралза мүшэр хаяжа, дэгжээбэ. Дүлэнэй нарихан хэлэнүүд дээшээ дүрбэлзээн, үүрэй толондо улам булигдан хайлана. Хэдышье ошо шэдэлээ һаа, гэрэлынь һуларһан аад, зүгөөр дулаа үгэхэ шадалаа алдаагүй.

Хүбүүнэй бодоходо, аянайнь нүхэр, Ахын алдарта ангуушанай одхон басаган, Дарима үгы байба. Гайхан тухашаржа, хажуудахи түгсүүл дээрэ хүлөө ээлжэлүүлэн табижа байгаад, түргэхэн хубсалба. Басаган үгы. Түүдэбшын зүүн хажуугаар аянай соморхон дэбисхэр лэ хэбтэнэ: һудалтай эбхэмэл одеяло, шатарай һөөлжэмэ хээтэй шаль, тнихэдэ подушкын орондо—шара булгайр дэбэсэтэй эмээл. Бүүргэ дороһоонь Чагдарай шүлэгүүдэй «Үглөөгүүр» гэдэг номой бултайха халта харагдана.

Чагдар тэрэ танил гадартай тэбхэрхэн номоо басаганай эмээл доро хэбтэхынь тухайлхадаа, ойндоо баярлажа, ямар нэгэн юумэн досоонь хайлаһандал болоно. Номыем уншадаг юм ха даа, шүлэгүүдтэнь дурладаг шье юм аалам. Гэнтэ байтараа омолгон сэдьхэл түрэжэ, хоёр удаа хоолойгоо хашан заһаадшье абаба.

Тиигэжэ Чагдар тэрэ хоринойнгоо шарай хараһан долонгир басаганай дүрэ бэеые һанаандаа һэргээгээд үзэнэ. Дан һайханшье гээд орхихоор бэшэ аад, тэгшэ тэбхэрхэн нюурынь, ехэнүүд хүрибтэр нюдэниинь, шарабтар бүшэмэг үһэниинь халтад гэһээр лэ урдань эрбэгэнээд һаланагүй. Ород хүн энэ буряад басагые абаһаар алтайка гээд һамархаһэн ха.

Эдэнэр аяар холын Ахын аймаг ошожо ябаа. Дарима — комсомолой райкомдо ажалладагаараа, комсомолой хэрэгээр холын гүүртэ ошожо ябаһан мүртөө, «дайда хүтэлшэ, далайда оломжо» боложо, энэ хүниие газаршалангаа гараһан, Чагдар эндэхи геологууд тухай зохёол бэшэхээ материал суглуулха, нютаг байдалтай, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаха хүсэлтэй ябаһан. Яһала тааража харгыгаа нэгэдхээ хоёр даа. Эмээл моритойнууд гараһан ушарынь— энээгүүр, ой хадын жэм зүргөөр ондоо һайн транспорт олдохонь бэрхэтэй ха юм.

«Энэ басаган поэзидэ дуратай...—гэжэ Чагдар һонюушархан, элдэбын юумэ шэбшэнэ.—Инаг дуран тухай шүлэгүүдые тетрадь соогоо буулгажа абадаг ёһотой даа. Мүнөө намайе поэт гэжэ танихадаа, энээхэн номыем эжэлүүдгүй абажа ябаа байна, шолмохоншни...»

Минни хээшэ хуу һайн гэжэ, омог залуу хүнүүдтэл Чагдар һанадаг лэ байгаа даа. Бэшэһэн зохёолдонь энэ тэрэ гэжэ өөһэдынгөө һанамжа гаргахаа хүсэгшэ хүнүүдые долгоноодүй хатанги бодолтой, сэдьхэлээ уярхые мэдэхэгүйшүүл гэжэ доро хараха жэшээтэй байгаа.

Ой соо буугай абяан баһа дорьбобо. Даримын үглөөнэй тунгалаг агаарые ангуушанай ёһоор угтаа гээшэ аабза.

Чагдар тэрээн тээшэ ошобо.

Бүтүү ой дабаһаар, нэгэ бишыхан, тохомой шэнээн гэхээр, талмай дээрэ бууба. Зүүн тээһээнь, хабсагайн бүүргэ дээгүүр наранай улаан торгон хярхаг харагдаба. Хуша жодоогой хоншуу үнэрөөр анхилһан ойн оёор худар түрүүшын туяа нэбтэржэ, үндэр тунга ногооень зөөлэхэнөөр эльбэбэ. Набша намаа дээгүүр дуһал шүүдэрэй һэлхэгэнэлдэхые харахада, хадамай басаганай нарин зүүдхэл шудхалаае мүнгэшэ уран дархан сардахаяа түхеэрээ хаш гэхээр. Хумираад хоноһон сэсэгүүд наранай туяае урдаһаань угтан задарна. Уһанай эрьеэр, мойһото һөөг соогуур жэжэ-гужа шубуухайд ааг-зааг дуугаржа эхилнэ. Һайхан үдэр болохо янзатай.

Шалюур шашаг бишыхан горхон дээрэ, бүлэнсэг үшөөһэнэй хажууда, тонгойн һууһан Даримые Чагдар харажархиба. Ойронь ерэхэдэнь, басаган баяртайгаар пүршэгэнүүлжэ байгаад, хадаһаа бууһан хүйтэн уһаар нюураа угаажа һууба. Хажуудань арба һүрэдэг жэжэ калибрай буу, хоёр хазаар, хооһон зумняа хэбтэнэ. Тээ саананань шүдэртэй хоёр морин хэдэгэнэ батаганаанда ядалсан, һүүлээ забда залигүй шарбажа, ойн шэмтүүритэй ногоо үһэрин хойгоно, хоолойдонь зүүнхэй хонхо, замаа үргэлжэлүүлхээ яаһамта гэжэ һануулан һануулан жэнгирнэ.

— Амгалан сайн гү, Дарима?—гэжэ үглөөнэй мэндэ хүргэнгөө Чагдар асууба.

— Сайн! — гээд, басаган хотос байса бодожо, тэрэ зуура уян нугархайгаар гараа хүдэлгэн, нойтон үһээ шадамар һурамхяар эмхилээд орхино.

— Зай, хэр амарбат?— гэжэ хүндэтэйгөөр асууба.

Чагдар урдаһаань энеэбхилэн, нюдөө халтируулан һагад хараад, иигэжэ харюусан хэлээ һэн.

— Ёһоор гэгшээр амарааб. Уула байгаали, сэбэр агаарта угаа дуратай хүм, теэд ходо хүдөө гараха сүлөөгөө таһардагби. Буугай абяанда сошожо һэришөөб. «Һураһан юумые һураар татуулхагүй» гэжэ удхатай, хура һойрнууд танда амар заяа үзүүлнэгүй хаяа?..

Басаган һобингоо хүдэлжэ байтараа баригдаһандли, хитэнгеэр миһэд гээд, нюдөө доошонь буулгана. Энээниинь саг дээрэнь тухайлһан Чагдар хөөрөөгөө ондоо тээшэнь шадамархнаар хотируулаад орхино.

— Ай даа, Саян уулымнай саахар сагаан мундарганууд хэлэшэгүй һайхан гээшэл даа,—нюдөө хёрхолон, дээшэ доошоо харан байжа, горндон хэлэнэ:—Тэрүү дүлэбхин байгаа тэнгэриин хаяа ажаглаад үзэгтылши, наранай туяа үһэрин, яаруу тэршээ һоно боржонууд үлхөөтэй юумэндэл иншэ тиишээ һэнжэгыдэн, хаймадан ниидэнэ. Ойн олон шубуудай дуун уһанай мүнгэн урадхалтай ниилэнэ...

Эрьеэд, Даримые харан гэхэдэнь, досоогоо энеэдэ алдаһан шэнги байба. Иигэжэ сэдьхэлээ уяруулан байжа, уянгалан хэлээшэнь тэрэ басаганай зүрхэ хүдэлгэжэ шадаагүй гээшэ ааб даа.

— Энэ үзэсхэлэн байдал танай зүрхэ хүдэлгэнэгүй аал? Уран һайхан гээшые үсөөн хүн ойлгодог юм гэһэн буруу һаналые зүбшөөхэ байна аалта?—гэжэ Чагдар зорюута тойруугаар туршаба.

Уран зохёолшотой поэзи тухай хөөрэлдэхэ шалтаг одоол олдобо гэжэ Дарима һэрмэр болоодхино.

— Хэрбээ уран һайхан гээшые гансал поэдүүд ойлгодог байтаа юм һаань, танай шүлэгүүдые хэн гээшэнь сэгнэхэ һааб,—иигэжэ захалха зуураа, мүлшэгэрхэн уралайнгаа үрөөһэн булангаар үлэ мэдэг энеэдэһэ шэдээд, уйтахан нюдэнэйнгөө бүшэмэг һорьмоһон дундуур башатай ошо сасаргахадал гэнэ. Нэгэ бага тогтод гээд, саашань бодолоо үргэлжэлүүлнэ:

— Дэлхэй дээрэ эгээл һайхан юумэ — хүн бшуу. Энэ байгаалиие хүнэй шэнжэлэн үзэжэ, гартаа абажа, хубилгажа, өөртөө туһатай, үшөө һайхан болгоогүй һаань, эндэхи оршон тойроной уран һайхан үзэсхэлэниие хэн мэдэхэ байгааб. Тиимэ бэшэ гү?..

— Тиимэшье байжа магадгүй, зүгөөр...—Чагдар угмаг гээд:

«Иимэ халуунаар шүүмжэлэн хэлээ хадаа, шүлэг зохёолдо дуратай юм ха, уран һайхан гээшые ойлгохол басаган байна»,—гэжэ шэбшэбэ.

— Зүгөөр...—гээд басаганай һалан һандангүй байхадань, гэнтэ досоонь омогой ошон һүрөөд, сэдьхэлэйнь нэгэ буланда ошожо унтараад сасуу, хойноһоонь үшөө нэгэн һүрэнэ...

— Мүнөө баһа нэгэ уянгата шүлэгөө уншаа һаам, юун гэхэ байнат? Тон шэнэ, энэ һүни зохёогдоо.

— Яахань һэм, уншыт даа,—гэжэ һонирхон зүбшөөхэ зуураа. «уншаха һаа, түргэнөөр уншаад орхи, ябаха саг болоо» гэһые мэдүүлэнгээ хазаарнуудаа хангирса абаад, морид тээшээ ябууд хараба.

Чагдар сортоотойгоор захалба. Зүүн гартаа блокнодоо баринхай, баруун гарынь дээрэ һунгагданхай. Уншаһаар байтараа уянгатай, согтой болоод, һүүлшэг тээ гоёон татажа, имагтал поэдүүдэй өөһэдынгөө бэшэһэн инагай шүлэг яажа уншадагтал адляар, басаган тээшэ хараад, «уран хэлээрээ урижа, ута гараараа даллаба», гээд дүүргэбэ.

Шүлэг сооһоонь огторгойе хадхама уула хаданууд, урасхал хурдан уһан голнууд, үрөөдхэл сагаан хуһан, үглөөнэй мүнгэн шүүдэр хойно-хойноһоонь дабхасалдан бодоно. Харин абяа гараха юумэн гэхэдэ—«жаахан хөөрхэн» шубуудай жэргэхэ, жиигэнэхэ хүгжэм лэ бэзэ даа.

— Зай, ямар гэжэ һананат?—гэжэ уншажа дууһамсаараа, нэгэ хэды амяа дараад, асууба. Теэд үрдижэ абаһандал:—өөрэйм бодоходо, эндэ үшөө олохон юумэ хэлэгдээгүй байна,—гээдхинэ.

Дарима нэгэ хазаар урдаһаань һарбайгаад, морид тээшээ ябаха зуураа, түбшэн янзаар Чагдарта хэлэнэ:

— Энэтнай... шэнэ шүлэг хай бэшэ хал даа. Имэрхүү юумэнүүдые... ном соотнай яһала уншаһандал байнаб. Эндэтнай үлүү юумэн олодоод, удхань балардаа гэхэ байнаб. Уула хада, уһа мүрэнэй гоё һайханиие бэшэнэт. Зүгөөр хада малтажа баялигыень эдлэдэг, уһа хаажа гол бадаргадаг ха юм. Энээниие хэн үйлэдэнэб? Хүн. Манай совет хүн. Алим бэ тэрэ шүлэг соотнай хүнэй образ? Би малшадтай ходо уулзагшаб, хөөрэлдэгшэб. Тэдэнэр мүнөө гансал эдихэ хүнэһөө богсолоод ябадаг бэшэ. Мал ажал тушаа профессорнүүдэй бэшэһэн ном хүрэтэр абажа ябадаг, уншажа һуудаг. Энэ гоё һайхан бэшэ аал, Чагдар?.. Тэдэнэр холын бэлшээриһээ колхоз хүрэтэрөө оньһон рациар холбоотой байдаг, хамагаа хөөрэлдэжэ, зүбшэжэ, элидхэжэ ябадаг. Энэ шэнэ, һайхан ажал бэшэ аал, Чагдар?.. Мүнөөнэй эдэ бүхы шэнэ шэнжэнүүд дуу зохёолдо орохоёо хүлеэжэ байна бшуу. Тиихэдэ арад зон энээнээ өөрөө дуулажа эхилэнхэй. Совет арад ухаан бодол, уран гараараа бүтээһэн юумэеэ алдаршуулан дуулаха дуратай...

Дарима халашоод, согтой сортоотойгоор хэлэжэ ябаба. Нэгэ үе Чагдарай тугаархан шүлэгөө уншажа байһандал, нэтэ үе угаа ехэ суглаан дээрэ оратор боложо байһандал болоно. Нутаһыеньшье тудаагүй һаа, нүүрыень лаб тудаа ёһотойб гэжэ шиидэнэ:

— «Аяар холын Ахын аймаг» гэлсэнэбди. Мүнөө үдэшэлэн ерэхэдэтнай, зайн галнууд яларжа байха, радио нарьяжа, телевизор сэнхирлэжэ байха. Улад зон Улаан-Үдынгөө һониниие дуулахаяа шэнэ клуб соогоо сугларха. Сэмбын фабрика түсэбөө дүүргээ гү, театрта юун шэнэ оперо гаранаб, уран зураашад ямар шэнэ бүтээл дүүргээб... — гэжэ байгаад асуужа байхал. Эдэ бүгэдэ һайн һайхан бэшэ аал, Чагдар?.. Мүнөө суута геолог тухай бэшэхэеэ ябанаб гэнэт, тэрэтнай эрдэмтэй хүн. Энэ уула уудалжа, баялиг малтамалыень арад зондо гаргажа үгэнэ. Тэрэ оюун бэлигтэй хүнэй сэдьхэл бодолые, ажал габьяае гоёолто зүүдхэлгүйгөөр бэшыт, тиихэдэтнай эндэхи уран һайхан үзэгдэлнүүд совет геологой хэрэг ажалые угалзатуулан, өөрөө урдамнай гаража үгэхэл.

Чагдар хамагаа мартажархёод шагнажал ябаба. Бүхы һанааниинь Даримын үгэнүүдтэ баригдаһан аад, тугаархана басаганай хойноһоо хэһэн юумыень мэдэрэлгүй дабтажа байһанаа, морёо барьяад хазаарлаһанаа, эмээлээ тохожо мордоһоноо һая нюдөөрөө хараба. Нэгэ мэдэхэдэнь, эмээлэйнь, бүгэлдэргэ алдууралдашоод, хазаарайнь жолоо газараар шэрэгдэжэ ябаба.

...Эрдэмтэ геологтой хөөрэлдэжэ һуухадаа, Чагдар тэрэ замшан басаганай халуун үгэнүүдые, шэрүүн шүүмжэлэлые досоогоо удхалжа һууба.

Зүб даа, тон зүб хэлээ. Тиигэжэ, Түнхэнэй мундаргын үбэртэхи мушхуу голой эрье дээрэ залуу басаганай урда аялгалан уншаһан шүлэгыень нэгэшье редактор, нэгэшье уншагша нюдэндөөшье үзөөгүй бэлэй. Зүгөөр хатуу булад шанагша хүдэлмэришэн тухай, эрдэмтэн тухай, эхэ нютагтаа энхэрэн дурладаг юрын комсомол басаган тухай жэншэдгүй шүлэгүүдынь олон түмэн уншагшадта хүрэһэн байха

ТҮРҮҮШЫН ШҮҮБЭРИНҮҮД ТУДАБА

Октябриин 30-да Спортлотогой 30-дахи шүүбэритэ наадан болоо. Энээндэ улаан-үдынхид түрүүшынхиеэ хабаадалсаба.

Энэ удаа иимэ номернууд золтой байгаа һэн: 3 — акробатика, 8 — бокс, 1 — авиаспорт, 16 — гимнастика, 25 — лыжи-трамплин, 33 — регби.

Республикымнай ниислэл хото — Улаан-Үдэдэ «Спортлотогой» Буряадай зонын управлени энэ жэлдэ байгуулагдаһан байна. Тиигэжэ Улаан-Үдын ажалшад «Спортлотогой» карточкануудые түрүүшынхеэ худалдажа абаа. Энэ һонирхолто нааданай 30-дахи тиражда ниислэл хотын хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Бүхы дээрээ 70 мянга шахүу карточка гансахан Улаан-Үдын хүн зондо худалдагдаһан байгаа. 2.004 карточка шүүгээ. Нэгэ карточкын табан номер тудажа, 1.500 түхэриг шүүжэрхёо. Буряадай хэлхэе холбооной управлениин залуу жолоошон В. П. Зорин золто карточкын эзэн байба. Тиихэдэ 98 хүнэй карточкын дүрбэн тэмдэг тудажа, тус тустаа 37 түхэриг шүүһэн байха юм. 1905 хүн гурба-гурбан түхэриг шүүбэ. Иигэжэ дүн хамта 10 мянга 725 түхэриг мүнгэн шүүбэритэ карточкануудай эзэдтэ түлэгдөө.

«Спортлотогой» нааданда хабаадалсаха дуратай хүнүүд Улаан-Үдэдэмнай үдэр ерэхэ бүри улам олошорно.

Манай корр.

МҮРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАЛСАА

Ноябриин 14-һөө 19 болотор боксоор Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөн Красноярск хотодо эхилбэ. Россин эрхим боксёрнуудай тоодо оролсодог манай республикын боксёрнууд — уласхоорондын классай мастер Валерий Стрельников, СССР-эй спортын мастер Павел Федотов энэ мүрысөөндэ уригдаһан байгаа.

Дурсагдагша хоёр боксернуудһаа гадна спортын мастерта кандидадууд Александр Демёхин, Геннадий Плюснин, Николай Антонов гэгшэд оронойнгоо эрхим боксёрнуудтай уулзажа, дүй дүршэлдэнь һуража ерэхээр тус мүрысөөндэ ошонхой.

Мүрысөөнэй главна судьягай орлогшоор, РСФСР-эй габьяата тренер А. А. Атарханов, Буряадай АССР-эй боксёрнуудай хоёрдохи тренер, СССР-эй спортын мастер Владимир Ильин гэгшэд тиишэ ошолдобо.

Манай корр.

ЭРХИМ КИНОТЕАТРНУУД

Байгша оной гурбадахи кварталда республикын киносеть, кинотеатрнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, Захааминай киносетиин коллектив (директорынь нүхэр Доржиев, нютагайнь комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Жарков) хараалагдаһан түсэбүүдээ 100 гаран процент дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаха болобо.

Улаан-Үдэ хотын киносетиин коллектив (директорынь нүхэр Давыдов, профсоюзай горкомой түрүүлэгшэ нүхэр Нахапаева) мүрысөөндэ удаадахи һуури эзэлжэ, хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Мүн Баргажанай, Яруунын, Ивалгын, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай, Тарбагатайн, Хурамхаанай аймагуудай киносетиин коллективүүд, «Дружба», «Эрдэм» кинотеатрнууд үнгэрһэн үе соо һайнаар хүдэлжэ гараа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

МОСКВАГАЙ ТЕАТРНУУДАЙ ШЭНЭ ЗҮЖЭГҮҮД

Москвагай театрнууд шэнэ шэнэ зүжэгүүдээр энэ жэлэйнгээ сезон эхилбэ.

Москвагай А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ драмын театр Георгий Мдиваниин «Большая мама» гэһэн зүжэг табиба. Мүнөөнэй байдал харуулһан энэ зүжэгые театрай ахамад режиссер РСФСР-эй арадай артист Б. Н. Толмазов табижа, уран зурагыень РСФСР-эй габьяата уран зурааша К. Ф. Кулешов бүтээгээ.

Зүүн талын зураг дээрэ: энэ зүжэгһөө хэһэг харанат. Зүүн гарһаа: Кирилл Иванович — РСФСР-эй арадай артист С. В. Бобров, Евгения Дмитриевна Сурогина — РСФСР-эй арадай артистка О. А. Викландт, Василий Петрович — РСФСР-эй габьяата артист Г. А. Янковский.

Москвагай Таганка дээрэхи драмын ба комедиин театр «Под кожей статуи Свободы» гэжэ шэнэ зүжэг табиба. Поэт Евгений Евтушенко энэ зүжэг бэшэһэн юм. Театрай ахамад режиссер Юрий Любимов энээниие табяа.

Баруун зураг дээрэ: тус зүжэгһөө хэһэг.

ТАСС-ай фотохронико.

Самбистнууд бусажа ерэбэ

Самбо барилдаагаар болоһон мүрысөөндэ «Динамо» бүлгэмэй самбистнууд хабаадалсаһанаа Эрхүүһээ бусажа ерэбэ. Ангарскын, Братскын болон манай республикын шанга шандааһатан эндэ сугларһан байна. Манай самбистнууд амжалта туйлаа.

Г. Серенов, В. Хамаганов, М. Торгашев бусадые илажа түрүүлһэн, Е. Дымчиков хоёрдохи, Б. Ендонов гурбадахи һуури эзэлбэ.

Б. БАЛЬЧИНОВ,

ҺҮҮЛЭЙ҆ ҺОНИН

СССР-эй ОЙН ҺАЙНДЭР[...] ЗОРЮУЛАГДАНА

СОФИ. (ТАСС). Табин [...]гой турша соо бүтээсэ ех[...] гээр ажаллан, 1972 оной [...] лэдбэриингөө даабарие [...] зорһоонь урид дүүргэжэ, СС[...] эй байгуулагдаһаар 50 [...] лэй ойн һайндэрые [...] урятайгаар Болгарин Х[...] ковско округой фабрика, [...] водуудай коллективүүд [...] ной промышленна предпри[...] нуудай хүдэлмэришэдтэ; [...] дөөгэй ажалшадта хандаба.

Хасковско округой ажа[...] дай үүсхэлые ороной [...] мышленна предприятинуу[...] коллективүүд һайшаан [...] жээ. Габровын фабрика, з[...] дуудта, Димитровградай [...] тёрнуудай дунда социалис [...] рысөөн үргэнөөр дэлгэ[...] байна.

СССР-эй АРАДУУДАЙ ИСКУССТВЫН ФЕСТИВА[...]

ПАРИЖ. (ТАСС). СССР[...] байгуулагдаһаар 50 [...] ойдо зорюулагдаһан, [...] арадуудай искусствын [...] валь Парижай Спортын [...] соо нээгдээ.

Албанай хэрэгээр эндэ [...] байһан СССР-эй культу[...] министр Е. А. Фурцева, Ф[...] циин соёлой хэрэгүүдые [...] хилдэг министр Ж. Дюа[...] ба Францин правительс[...] бусад гэшүүд совет артис[...] дай концерт хараба. ФКП-[...] Генеральна секретариин [...] логшо Ж. Марше [...] Францин Коммунис пар[...] хүтэлбэрилэгшэд, Фран[...] соёлой ба искусствын [...] ябуулагшад сугларагша[...] дунда байлсаа.

ПАРИЖДА БОЛОХО УУЛЗАЛГАДА ХАБААДАЛСАХАНЬ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США[...]гай президентын туһала[...] Г. Киссинджер Парижда[...] лөөндэ хабаадалсадаг ДРВ-[...] делегациин толгойлогшын [...] ветник Ле Дык Тхотой уу[...]хань гэжэ Сагаан байшан[...] түлөөлэгшэ эндэ пресс-ко[...]ренци дээрэ лаблан бата[...]

Зүүн-Урда Азидахи [...]роое зайсуулхын тула «[...]жэ байһан хөөрэлдөөнүү[...] ябасаар» США сэдьхэлэ[...] нанги гэжэ Сагаан байшан[...] пресс-секретарь мэдээсэ[...]

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ТОКИО. (ТАСС). Совет [...] Дурна зүгэй ба Сибириин [...] заарнуудай, областны[...] ажалшадай депутадуудай [...] ведүүдэй гүйсэдхэхэ ко[...] дүүдэй түрүүлэгшэ[...] Японой губернаторнуудай [...] бадахи уулзалга эндэ бо[...] Юһэн хизаарай, областии[...] ведүүдэй гүйсэдхэхэ ко[...] дүүдэй түрүүлэгшэнэр С[...]скэ Союзые түлөөлһэн [...] Примориин хизаарай а[...]дай депутадуудай Соведэй [...] сэдхэхэ комитедэй түрүү[...] Г. Н. Балакин делега[...]гойлбо. Японой талаһаа [...] 24 префектурын губе[...]нууд, вице-губернато[...] уулзалгада хабаадалсаа.

Японой гадаадын хэрэгү[...] министр М. Охира, [...] засагай зургаануудай хэ[...]дые эрхилдэг министр [...]куда, СССР-һээ Японда [...] элшэн сайд О. А. Трояне[...] үгэ хэлэжэ, уулзалгада [...] датшадые амаршалба.

Экономическа, соёлой [...]учно-техническэ харилса[...] боогоо саашадань үргэ[...] тухай, оршон тойронхи [...]лиие муухай болгодог [...]тай тэмсэлэй асуудал[...] конференцидэ хабаа[...] зүбшэлөө.

Уулзалгада хабаада[...] һанамжын ёһоор, совет, [...] арадуудай хоорондын [...] ёһоной харилсаае һайжа[...]гада, энэ уулзалга [...] үүргэ дүүргэхэ болоно.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ**

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН ГААДАНАҺАА

КАИР

Египедэй президентын үгэ

ТАСС

АСС-эй провинциальна комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн дээрэ, удаа тээнь провинцинуудай губернаторнуудай ба АСС-эй Генеральна секретариадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн үргэн заседани дээрэ республикын президент, АРЕ-гэй Араб социалис союзай түрүүлэгшэ А. Садат үгэ хэлэбэ.

Орон доторхи сэрэгэй-политическэ байдал, уласхоорондын байдал тухай А. Садат дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Тиихэдээ нютагуудтахи АСС-эй эмхинүүдэй хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ, залан шэглүүлхэ шухала гэжэ тэрэ зааба.

БОНН

СТУДЕНТНЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

ТАСС

Студентнэрэй «Спартак» гэжэ холбооной хэдэн үдэрэй турша соо ФРГ-дэ үнгэргэһэн ябуултын үедэ Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай ДРВ-тэй хэһэн хэлсээндэ гар табихыень уряалһан бэшэгтэ 63 мянга гаран хүн гараа табяа. «Хэлсээндэ гар табилтые хойшолуулжа болохогүй, тэрээндэ саг дары гараа табиха эрилтэтэйгээр США-гай правительствада хандаһабди. Иимэ алхам хэхынь тула США-гай правительствые баадхахаар бүхы юумэ хэхыень ФРГ-гэй правительствые уряалнабди», — гэжэ хандалга дотор хэлэгдэнэ.

ЛОНДОН

Булимтарагшада зэрлиг ааша

ТАСС

Ольстерто граждан эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэлшэдэй хүдэлөөе Англиин хэһээн мүрдэгшэд зэрлиг шэрүүнээр дарана. 1969 онһоо хойшо Англиин булимтархы сэрэгүүдэй, Хойто Ирландиин хүн зоной хоорондо болоһон хёморонһоо уламжалан, 630 хүн алуулһан байна.

Эб найрамдалай ба хани барисаанай аша туһада

Болгариин партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда айлшалжа байһан тухай, Кремль соо болоһон обед дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живковэй хэлэһэн үгэнүүдые хариин оронуудай хэблэл үргэнөөр шэнжэлэн тунхаглана. Амгалан байдал тогтоохо, түгшүүрил һулаpуулха гээшэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын гол удхань болоно гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Империализмын политикын ээрхэг түримхэй ябуулгануудтайнь социалис оронууд хэзээдэшье эбсэжэ байгаагүй, эбсэхэгүй гэхэ зуура. уласхоорондын харилсаанай асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг юм гэжэ түрүү хэблэл тэмдэглэнэ.

СОФИ. Хоёр ороной хараа бодолой бүрин тудалдажа байһан ушар болгар-совет хани барисаанай гэршэ болоно гэжэ Болгариин хэблэл тэмдэглэнэ. СССР-эй НРБ-гэй хоорондын хани барисаан — арюун нангин, юуншье тэрэниие эбдэжэ шадахагүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев тон зүбөөр мэдүүлээ, — гээд БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

Болгариин партийно-правительственна делегациин айлшалалга, КПСС-эй ба БКП-гэй, Советскэ Союзай ба Болгариин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд болгар-совет хани нүхэсэлэй ёһотойл һайндэр болоо гэжэ «Земеделско знаме» газетэ тэмдэглэнэ.

Болгар-совет хани барисаан пролетарска интернационализмын туг доро хүгжэн һалбаржа байна гээд «Отечествен фронт» газетэ бэшэбэ.

ПРАГА. Социалис оронуудай гадаадын политическэ хүсэлэл оролдолгын дүнгүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн ушар Л. И. Брежневэй үгын онсо шэнжэнь болоно гэжэ «Руде право» газетэ элирхэйлнэ.

Социалис оронуудай гаргаһан үүсхэлнүүдһээ уламжалан, олон талын бэлэдхэлэй уулзалга һалар Хельсинкидэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Гадаадын эб найрамдалта политика бэелүүлһэнэй ашаар, баруун тээхи зарим оронуудай политическэ ажал ябуулагшадтай совет хүтэлбэрилэгшэдэй харилсаа хэһэнэй үндэһөөр Францитай, ФРГ-тэй, Холбоото Штадуудтай, мүн бусад гүрэнүүдтэй харилсаа холбоон улам һайжарна гээд «Руде право» бэшэнэ.

Уршаг түбэг татахаар хёмороотой, түгшүүрилтэй районууд дэлхэй дээрэ үшөөл бии байһаар. Хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, түгшүүрил һулаpуулха, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хэлэһэн байна.

ХАНОЙ. Американ ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэдэг Вьетнамай патриодуудай үнэн зүб хэрэгые Советскэ Союз, Болгари ба бусад социалис оронууд эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, хойшодоошье дэмжэхэ байха гэһыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соонһоо онсолон абажа, Вьетнамай информационно агентство тунхаглаһан байна.

БОНН. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые Германиин Федеративна Республикын хэблэл үргэнөөр тунхаглаба. Советскэ Союзай ба Баруун Германиин хоорондохи харилсаан тухай үгэнүүдыень газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

БЕРЛИН

СКЮ-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ГҮЙСЭДХЭХЭ БЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Югославиин Коммунистнуудай союзай президиумэй гүйсэдхэхэ бюрогой заседани эндэ боложо, И. Броз Титын бэшэг ба хэлэһэн үгэнүүд дотор табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгын дүнгүүдтэ һайн сэгнэлтэ үгтөө гэжэ ТАНЮГ агентство мэдээсэбэ. Эдэ зорилгонуудые дүүргэлгэ һайнаар эмхидхэгдэхэ, саг үргэлжэ ябуулагдаха зэргэтэй гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Гарза хохидолнуудые усадхахын ба бусад асуудалнуудые шиидхэхын тула бүхы республикануудта, хизаарнуудта, общинануудта, предприятинуудта хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

Орон дотор тохёолдожо байһан дутагдалнуудые усадхаха хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилготой СКЮ-гэй президиумэй комиссиие гүйсэдхэхэ бюро байгуулба. Партийна, гүрэнэй ба ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагшад комиссиин бүридэлдэ ороно.

НЬЮ-ЙОРК

Куангчи хото шадар боложо байһан шанга тулалдаануудай үеэр Урда Вьетнамай патриодууд дахуулнуудай армиин бүлэг сэрэгые хүреэлэн, һамна бута сохибо. Хархис хүсэнүүдэй зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байгаашье һаань, сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд артиллереэр һамна буудажа, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулаа.

Сайгон шадар болоһон байлдаануудта сүлөөлэлгын хүсэнүүд улам эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо үргэлжэлһөөр. Американ сэрэгэй командованиин Сайгондо байдаг түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, ноябриин 15-да

ПАРИЖ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АСУУДАЛНУУДЫЕ ШИИДХЭЛГЭДЭ НҮЛӨӨЛХЭ

ТАСС

ЮНЕСКО-гой генеральна конференциин эндэ боложо байһан XVII сесси зүблэхэ зүйлэйнгөө гол асуудалые — эб найрамдалай хэрэгтэ, аюулгүйе ба харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ, колониализмда ба расизмда эсэргүү тэмсэлдэ ЮНЕСКО-гой оруулдаг хубита тухай асуудалые зүбшэлжэ эхилбэ.

СССР-эй делегациин толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. А. Смирнов ноябриин 14-дэ болоһон заседани дээрэ үгэ хэлээ. «Хэрбээ эб найрамдалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр нүлөөлөөд байгаа гээшэ һаань, ЮНЕСКО-гой нэрэ хүндэ улам дээшэлхэ. тэрэнэй бэелүүлжэ байһан программа бүри аша үрэтэй болохо байна, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. — Энэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулбалнь, ЮНЕСКО-гой уласхоорондын нэрэ хүндэ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргэ бүри дээшэлхэ байха».

Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ЮНЕСКО бүри эдэбхитэйгээр хабаадажа шадаха, хабаадалсаха ёһотой, амгалан зондо харшаар ээрхэг түримхэйшүүлэй хэдэг харата ябуулгануудта эсэргүүсэн тэмсэхэ ёһотой гэжэ совет делегаци тоолоно гээд А. А. Смирнов тэмдэглэбэ.

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Куангчи хотые, Сайгон шадарай нютагуудые стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд хархис муухайгаар бомбодобо.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Лаосһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Луангпрабанг шадархи аэродромые Лаосой национально-сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд ракетээр, артиллереэр буудаба. Тиихэдээ сэрэгэй 5 самолет гэмтээгээ, һомо хэрэгсэлнүүдые хадагалдаг склад тэһэлээ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Ноябриин 9-нэй һүни Митхо провинцида шэбээлһэн дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй батальондо Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд добтолжо, үгы хэһэн байна.

Ноябриин 13-да Куангчи провинцида болоһон байлдаануудай үедэ Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайсанай 500 гаран солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, 2 танк, һандааһан, 1 самолет буудажа унагааһан байха юм.

Мүнөө жэл Японда дайнда эсэргүү нэгэдхэмэл ябуулгануудай үдэр долоодохёо үнгэргэгдэбэ. Энэ хадаа Японой демократическа хүсэнүүдэй дайшалхы уг заншал болонхой. Бүхы орон соогуур митинг, демонстраци, забастовконууд боложо үнгэрөө. Японой ажалшан арад Индохитадта США-гай ябуулжа байдаг дайшалхы хорото ябуулгануудые эрид буруушаажа, Вьетнамдахи дайн байлдаание болюулан, эб найрамдал тогтоохо эрилтэ табиһан байна. Гэхэтэй хамта Индохитадта ябуулагдажа байгаа хорото дайшалхы хэрэгүүдтэ Японой газарые хэрэглэлгэдэ эрид буруушаалга хэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дайнда эсэргүү Токиогой ажалшадай митинг.

Джапан пресс — ТАСС-ай фото.

РЕЙНДЭХИ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

(Бонһоо бэшэг)

Ноябрь һарын намарай эдэ үдэрнүүдтэ Баруун Германиин хото городууд, һууриин тосхонууд онсо шэнжэтэй болоод байна. Ямар нэгэ партиин түлөө дуугаа үгэхыень уряалһан плакадууд, элдэб соносхолнууд үйлсэ гудамжануудта, талмайнуудта хадагданхай. Бундестагай парламентын доодо палатын һунгалта болзорһоо урид, ноябриин 19-дэ ФРГ-дэ үнгэргэгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдэ ороной политическэ ажабайдалда, һунгалтын урда тээхи ябуулгада шухала үүргэ дүүргэнэ. Политическэ ябуулгада хүн зон хэзээдэшье иимэ эдэбхитэйгээр хабаадаагүй байха.

...Элитэ мэдээжэ немец уран зурааша Шадовай нэрээр нэрлэгдэһэн талмай Рурска областиин промышленна ехэ түб — Дюссельдорф хотодо бии юм. Эдэ үдэрнүүдтэ энэ талмай политическэ партинуудай мэдэлдэ үгтөө. Дуутаа үгэхыень уряалһан плаканууд соносхолой тумбануудта няагданхай, агитмашинанууд дээрэ тодхогдоһон громкоговорительнууд шангаар хашхаралдана.

Германиин Коммунис партиин киоск худар дүтэлэн ошобоб. Бүлэг эрэшүүл тэрэнэй дэргэдэ сугларанхай, юуншьеб тухай хөөрэлдэнэ. «Эб найрамдалай ба түгшүүрил һулаpуулхын түлөө тэмсэдэг партиин түлөө дуугаа үгэхэ хэрэгтэй», — гэжэ тэдэнэй нэгэн хэлэнэ. — Хоёр дай, нэгэ зүришэлдөө («хүйтэн дайн») үзэһэн маанадта, немецүүдтэ. амгалан байдалһаа ондоо юумэн хэрэггүй». Хүдэлмэришэн-металлист Карл Хенце хөөрэлдөөндэ оролсобо. «Би Германиин Коммунис партиин түлөө дуугаа үгэхэб. Юундэб гэхэдэ, энэ парти манай аша туһын түлөө, заводуудай эзэдэй ба тэдэнэй тала баригшадай баяжалгада эсэргүүсэн тэмсэдэг».

Шадовай нэрэмжэтэ талмай ехэ бэшэ юм. Тиимэһээ тэрээн дээгүүр ябахадаа, элдэб хөөрэлдөө шагнажа болохо. «Виллиин түлөө дуугаа үгэгты» гэһэн уряатай значогуудые пиджагуудайнгаа энгэртэ зүүһэн залуу хүнүүд эндэ олон. Энэнь канцлер Вилли Брандтын түлөө дуугаа үгэгты гэһэн удхатай. Дюссельдорф хотодо ажаһуугшадтай хөөрэлдэхэдөө, Советскэ Союз ба Польшотой ФРГ-гэй баталһан договорнуудые һайшаан дэмжэнэ гэжэ этигээ һэм. «Брандт—Шеелиин правительствын түлөө манай бүлэ дахин дуугаа үгэхые хүсэнэ, — гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр Эльфриде Ланге хэлэбэ, — юундэб гэхэдэ, амгалан байдал манда хэрэгтэй. Росситай харилсаа холбооной һайжарха бүринь, үбгэмни ажал хүдэлмэриингөө түлөө һанаа амар, амгалан тэнюун ябахал».

Советскэ Союз ба бусад социалис оронуудтай хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо политикые ороной улад зоной олонхид дэмжэнэ гэжэ һунгалтын урда тээхи ябуулганууд харуулба. ГДР ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай договорто гар табиха ушарые тэдэнэр һайшаагаа.

Һунгалта ямараар дүүрэхэ гээшэб гэһэн хөөрэлдөөнэй гарахада, шанга тэмсэл болохо байха, илаһан талань ехэшье булюу байхагүй аабза гэжэ олонхид тоолоно. Хэрбээ сүлөөтэ демократическа парти һунгагшадай 5 процентын дууе абажа шаданагүй, Бундестагта мандадуудые абаагүй һаань, мүнөөнэй правительственна нэгэдэлэй партинууд — СДПГ, СВДП, Цандерай һанамжын ёһоор, ХДС/ХСС-ые булижа гараха аргатай.

Бундестагта болзорһоо урид үнгэргэгдэхэеэ байһан һунгалтада энэ, тэрэ политическэ парти илаха гэхэ мэтэшэлэн олон тоото боосоон хэгдэнэ. Тиигэбэшье ерэхэ дүрбэн жэлэй турша соо Бонндохи правительствые али парти толгойлхоб гэһэн асуудалда һунгагшад ноябриин 19-дэ харюу үгэхэ.

И. МАСЛОВ,
ТАСС-ай корр.

ЭНХИР ЭКРАН

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.05 — һүүлэй һонин. 16.10 — Студентнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.40 — «һонюуша багашуулай мүрысөө» — һурагшадта зорюулагдана. 17.25 — «Красно солнышко» — телевизионно уран һайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Совет милициин үдэртэ зорюулагдаһан концерт (буулгабари).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

20.50 — «Факел» — студентнүүдэй үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 21.30 — «Опережая ветер» — киноочерк. 21.40 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телегазетэ. 22.20 — «Земля среди морей» «киноочерк. 22.30 — «Хани барисаанай хэлэн — аха дүүнэрэй хэлэн» — хөөрэлдөөн (буряад хэлэн дээрэ)

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.00 — А. Афиногеновэй «Машенька» гэжэ теле-зүжэг. 22.30 — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй стандартнуудай Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Бойцов телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусана.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ре[...]ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора [...] зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, ответ. секретаря — 66-76. отделы: партийной [...]ни — 60-91. сельского хозяйства — 64-38, 63-86, [...]ганды и агитации — 56-23. промышленности и стро[...]ства — 61-35. советского строительства и быта — [...] культуры и школ — 60-21. писем и рабселькоров — [...] информации — 34-05, общественная приёмная — [...] машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.